

Del I i årsrapport 2022 til EU-Kommissionen

1. Indledning

Del I af årsrapporten suppleres af del II med 10 sektioner om kontrollen på forskellige områder dækket af [kontrolforordning \(EU\) 2017/625](#). Årsrapporten er lavet med udgangspunkt i [Kommissionens gennemførelsesforordning \(EU\) 2019/723](#) om årsrapporter og Kommissionens vejledning herom (2021/C71/01).

De danske myndigheders kontrol er beskrevet i [den flerårige nationale kontrolplan i henhold til artikel 109-111 i forordning \(EU\) 2017/625 forelagt af Danmark for perioden 2022-2026](#).

I dette afsnit beskrives blandt andet opfyldelsen af strategiske mål, samlet overholdelse, tilrettelæggelse af kontrollen, væsentlige tiltag samt gebyrer og afgifter.

De danske kontrolmyndigheder vurderer, at Danmark har et enkelt og overskueligt kontrolsystem. Der er få ministerier involveret og få decentrale myndigheder, og der er et godt samarbejde mellem dem. Kontrolmyndighederne har udarbejdet de nødvendige samarbejdsaftaler.

Myndighederne, der har medvirket til denne rapport, hører under to ministerier. Fødevarestyrelsen, Landbrugsstyrelsen og Fiskeristyrelsen hører til i Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, og Miljøstyrelsen hører til i Miljøministeriet.

Myndighederne arbejder løbende på at vejlede erhvervet med at forbedre overholdelsen af reglerne og på at effektivisere kontrollen, og mange af områderne har stor politisk bevågenhed. Myndighederne konkluderer, at den kontrol, de udfører, generelt set er målrettet og giver den ønskede effekt.

Fødevarestyrelsens kontrol

Fødevarestyrelsens strategi 2020-2023 "[Faglig, bæredygtig og innovativ](#)" sætter en ambitiøs retning for Fødevarestyrelsens arbejde internationalt, i Danmark og for styrelsens interne organisation. Danmark skal være foregangsland på bæredygtighed, og styrelsen vil arbejde aktivt for at sikre sunde dyr og fødevarer, der er produceret bæredygtigt. Fødevareproduktion fra jord til bord skal være en god forretning, både for virksomheder, borgere og klimaet. En bæredygtig fødevareklynge skal være et dansk brand. Dette skal ske ved, at Fødevarestyrelsen skaber rammerne for en bæredygtig fødevareproduktion gennem viden, samarbejde og innovation. Strategien anviser fundamentet for, hvordan Fødevarestyrelsen vil nå i mål med sin ambition over de næste fire år, og følgende fem hovedindsatsområder sætter dagsordenen frem mod 2024.

- Bæredygtig fødevareklynge
- Innovation og agilitet
- Digital transformation
- Faglig styrelse og troværdig myndighed
- Attraktiv arbejdsplads

Fødevarestyrelsens kontrol er risiko- og behovsorienteret. Kontrollen er derfor fokuseret på virksomheder, der har svært ved at overholde reglerne. Fødevarestyrelsen følger løbende virksomhedernes regelefterlevelse på forretningsområde- og direktionsniveau for at vurdere, om der er behov for justering af kontrollen og Fødevarestyrelsens information om reglerne.

Fødevarekontrollsystemet

Fødevarestyrelsen indførte nyt fødevarekontrollsystem 1. januar 2020 med en del ændringer for at gøre kontrollen mere målrettet og datadrevet. Nedenunder beskrives de forskellige kontrolindsatser for kontrollen af fødevarevirksomheder.

Basiskontrol

Alle fødevarevirksomheder kan få basiskontrol. Hyppigheden af basiskontrollen varierer og afhænger af virksomhedernes aktiviteter og behov for kontrol. Der er to forskellige typer af basiskontrol: stikprøvebaseret basiskontrol og frekvensbaseret basiskontrol. Det er virksomhedernes aktiviteter og produkter, der afgør, om de får basiskontrol efter faste frekvenser eller om de bliver udpeget til kontrol på baggrund af en kontroludpegningsmodel.

Langt de fleste fødevarevirksomheder får stikprøvebaseret basiskontrol med behovsbaseret udpegning til kontrol i stedet for faste frekvenser; for eksempel caféer, restauranter og supermarkeder og engrosvirksomheder, som ikke foretager behandling af fødevarer.

Fødevarestyrelsen har udviklet en kontroludpegningsmodel baseret på kunstig intelligens til brug for at udpege størstedelen af den stikprøvebaserede basiskontrol. Modellen tildeler virksomhederne en behovsscore, der er et udtryk for kontrolbehovet, og som danner grundlag for kontroludpegningen. For nogle virksomheder kan der være års mellemrum mellem kontrolbesøgene, mens andre kan få kontrol hvert år.

Nye fødevarevirksomheder omfattet af stikprøvebaseret basiskontrol får hurtigt efter opstart et særligt kontrolbesøg kaldet starthjælp, hvor der er god tid til vejledning.

En del af basiskontrollen består desuden af tilfældigt udpegede virksomheder omfattet af den stikprøvebaserede basiskontrol. Disse kontroller udgør en baseline. Baseline bruges bl.a. som sammenligningsgrundlag for de øvrige kontrolindsatser og til at følge virksomhedernes regelefterlevelse fra år til år. Desuden sikrer baseline, at alle virksomheder hvert år kan få kontrol, og det er med til at opretholde den præventive effekt af kontrollen.

Engrosvirksomheder med produktion af fødevarer og detailvirksomheder med kompliceret produktion af fødevarer vil få kontrol med fast frekvens: frekvensbaseret basiskontrol. Frekvensen kan variere fra fire basiskontrolbesøg om året til kontrol hvert andet år.

Hvis virksomhederne ikke har fået nogen sanktioner på de seneste fire kontrolrapporter og ingen sanktioner på kontrolrapporter i de seneste 12 måneder, får de reduceret den faste kontrolfrekvens.

Desuden er der faste kontrolfrekvenser for en række særlige aktiviteter:

- Tilberedning, import eller markedsføring af økologiske fødevarer (bortset fra detailforhandling af færdigpakkede økologiske fødevarer og forhandling af uindpakkede økologiske fødevarer under bagatelgrænsen)
- Indførsel
- Eksport
- Gruppevis levering af slagtesvin
- Specificeret risikomateriale
- Den danske ordning for "Det Økologiske Spisemærke"

- Anmeldelse og fremstilling af kosttilskud til spædbørn og gravide
- Grønlandske og færøske foreninger samt patienthjem

Ud over basiskontrol kan alle fødevarevirksomheder få kontrol inden for de øvrige kontrolindsatser, som er beskrevet herunder.

Dybdegående kontrol

Alle fødevarevirksomheder kan få dybdegående kontrol, der består af kontrol efter anmeldelse, prioriteret indsats og kampagnekontrol.

Kontrol efter anmeldelse udføres på baggrund af, at forbrugere eller andre anmelder forhold i en fødevarevirksomhed. Informationer fra forbrugerklager er værdifuld viden for Fødevarestyrelsen om, at der kan være udfordringer i den pågældende virksomhed.

Prioriteret indsats er en fleksibel kontrolindsats, som Fødevarestyrelsen kan anvende, hvis et emne eller en kategori af fødevarevirksomheder har særligt behov for kontrol. Fødevarestyrelsen kan også bruge denne kontrolindsats i enkelte virksomheder, hvor lokale kontrolenheder identificerer et særligt kontrolbehov.

Projekterne kan løbende ændres, så Fødevarestyrelsen hurtigt kan reagere på udvikling i erhvervet og aktuelle problemområder.

Kampagnekontrol skal øge fokus på særlige risikoområder. Fødevarestyrelsen udvælger områder, som vi skønner, har behov for en særlig kontrolindsats på baggrund af en risiko- og behovsvurdering. Kontrolkampagnerne kan både have fokus på en kendt risiko og kan give Fødevarestyrelsen mere viden om et særligt område.

Opfølgende kontrol

Fødevarestyrelsen udfører to opfølgende kontroller i en virksomhed, der har overtrådt reglerne. Virksomheden skal selv betale for de to kontroller. Den første kontrol er målrettet kontrol af, at virksomheden nu overholder de regler, blev overtrådt. Det andet besøg er en bredere kontrol. Her kontrollerer Fødevarestyrelsen bl.a. virksomhedens hygiejne, egenkontrol og godkendelser.

Analytisk kontrol

Fødevarestyrelsen udtager prøver som supplement til den fysiske kontrol. Prøverne analyseres for mikroorganismer eller kemiske stoffer på Fødevarestyrelsens laboratorium eller på eksterne laboratorier. Prøver kan udtages til kontrolprojekter hvor det kontrolleres, at virksomheden og produktet overholder lovgivningen. Der kan desuden udtages prøver til overvågnings- og kortlægningsprojekter for henholdsvis at overvåge udviklingen inden for et specifikt område og indsamle viden om nye mikrobiologiske eller kemiske problemstillinger.

Kontrolkonceptet for fødevarekontrol er fleksibelt og helhedsorienteret

Kontrolindsatserne i kontrolkonceptet for fødevarekontrol supplerer hinanden, og Fødevarestyrelsen betragter kontrolkonceptet som en helhed. Kontrolkonceptet er fleksibelt, fordi det er muligt at tilpasse kontrolindsatserne fra år til år og i løbet af året, hvis der er behov. Det betyder for eksempel, at hvis der skal udføres flere kontroller i indsatsen starthjælp end forventet, kan antallet af kontroller i andre kontrolindsatser nedjusteres. Hvis der opstår en ny risiko, kan Fødevarestyrelsen hurtigt igangsætte en ny prioriteret indsats i relevante virksomheder ved samtidig at reducere kontrollerne et andet sted.

Fødevarestyrelsens kontroludpegningsmodel sikrer målrettet og datadrevet kontroludpegning af fødevarevirksomheder

Fødevarestyrelsens kontroludpegningsmodel understøtter en mere målrettet og behovsorienteret kontrol gennem datadrevet udpegning af kontroller baseret på virksomhedernes individuelle behov for kontrol. Modellen anvendes på virksomheder omfattet af stikprøvebaseret basiskontrol. Den opdeler virksomhederne efter kontrolbehov i tre behovskategorier; rød, gul og grøn. Rød behovskategori er virksomheder med størst kontrolbehov. Målet for modellen er en signifikant højere sanktionsprocent for virksomheder med størst kontrolbehov (rød behovskategori) sammenlignet med den tilfældige baseline.

Kødkontrollen

Kødkontrollen udfører kontrollen med alle slagtedyr i Danmark på både de store og mindre slagterier og små slagtehuse. Kødkontrollen udføres som en 100 % kontrol, dvs. at samtlige danske slagtedyr kontrolleres af kødkontrollen. Kontrollen udføres som en 100 % kontrol både før (AM kontrol) og efter slagtning (PM kontrol). Desuden udfører Kødkontrollen tilsyn med, at virksomhederne overholder kravene til ved eksport til tredjelande.

Kontrol med primærproducenter af vegetabilsk fødevarer i forhold til hygiejnereglerne m.v. for fødevarer

Denne kontrol baseres på en årlig udpegning. Kontrollen gennemføres oftest i forbindelse med foderkontrol af primærproducenter, da besætningsejere ofte har vegetabilsk fødevarer (f.eks. brødkorn, olieraps m.fl.) samtidig med, at de har dyr. Dog udpeges der årligt også et antal producenter af frugt og grønt, som alene har disse afgrøder. Kontrollen udføres af Landbrugsstyrelsen, via en overordnet samarbejdsaftale og en underliggende kontrolaftale med Fødevarestyrelsen.

Mikrobiologiske handlingsplaner

Fødevarestyrelsen har et mål om at færre forbrugere bliver syge af fødevarer og har forskellige handlingsplaner for forskellige bakterier.

Campylobacter er fortsat den bakterie, der forårsager flest fødevarebårne sygdomstilfælde i Danmark. Efter mange års indsatser er risikoen for at få campylobacter fra dansk kyllingekød næsten halveret. Alligevel bliver op mod 5.000 forbrugere hvert år syge af den fødevarebårne bakterie. Fødevarestyrelsen fortsætter derfor indsatsen mod bakterien med en ny handlingsplan, der skal få antallet af smittede ned. Handlingsplanen er udarbejdet sammen med fødevareerhvervet og Danmarks Tekniske Universitet (DTU).

[Handlingsplanen for 2022-2026](#) fungerer som en dynamisk handlingsplan. Mål og indsatser vil blive fulgt og tilpasset udviklingen i produktionen af slagtekyllinger og bidrag til smitte fra andre kilder.

På salmonellaområdet er antallet af sygdomstilfælde reduceret markant siden 2019. De seneste tre år er der årligt registreret 7-900 sygdomstilfælde (antallet af sygdomstilfælde har i 2020 og 2021 været på virket af corona-pandemien). Fødevarestyrelsen har indfriet sit mål i 2022, om at fastholde det lave niveau af sygdomstilfælde forårsaget af salmonella. Disse resultater skal fastholdes, hvilket kræver fortsat fokus.

Strategiske mål i Fødevareberedskabet

Fødevareberedskabsenheden har ansvaret for det overordnede fødevareberedskab, herunder opfølgning af sager efter retningslinjerne i Kontrolvejledningen. Enheden har blandt andet ansvar for at koordinere sager om smitteopsporing, tilbagetrækning og tilbagekaldelse og at offentliggøre tilbagekaldelser på [Fødevarestyrelsens hjemmeside](#). Enheden er kontaktpunkt til EU-Kommissionens Alert and Co-operation Network (ACN), som dækker notifikationer og samarbejder under hele Kontrolforordningen (OCR).

Fødevareberedskabsenhedens mål er at opnå et effektivt fødevareberedskab. For at sikre en høj fødevaresikkerhed skal Fødevarestyrelsen kontrollere, at fødevarevirksomheder effektivt tilbagetrækker og tilbagekalder farlige fødevarer. Dette sker ved at udføre stikprøvekontroller i handelsled fra fødevareproducent til forbruger. Fødevareenhederne og Kødkontrollen skal kontrollere 1. led og indberette resultatet til Fødevareberedskabet. Det skal ske inden for et første døgn (~24 timer) efter, at Fødevarestyrelsen har vurderet et partiet farligt i forhold til Fødevareforordningen eller tilsvarende hjemmel. Fødevarestyrelsen har en intern målsætning om, at mindst 95 % af tilbagekaldssagerne overholder behandlingstiden på ét døgn.

En ændring i datagrundlag for tilbagetrækningssager betød, at der ikke var validerede data for første halvår af 2022. For andet halvdel af 2022 er der i alt registreret 122 tilbagekaldssager fordelt på sammenlagt 164 1.ledskontroller.

I fjerde kvartal 2022 er der i alt registreret 72 tilbagekaldssager, og de havde en målopfyldelse på 94 %. Målopfyldelsen for 3. kvartal er opgjort til 79 %. Den samlede opgørelse er korrigeret for 1. og 2. kvartal pga. ændringer i datagrundlag, hvorfor de opgøres til 100 % målopfyldelse.

Samlet set er målopfyldelsen for hele 2022 på 93 % som konsekvens af en lavere målopfyldelse i både 3. og 4. kvartal. Dermed blev resultatkravet ikke opfyldt for hele 2022.

Foderkontrollsystemet

Fødevarestyrelsen implementerer nyt foderkontrollkoncept fra januar 2023. Fødevarestyrelsens kontrol i 2022 med fodervirksomheder efter primærproduktionen består af tre overordnede kontrolindsatser: basiskontrol, prioriteret kontrol og kampagnekontrol.

Basiskontrol

Virksomhederne får en fast kontrolfrekvens – som kan være standard eller reduceret. Det betyder altså, at virksomhederne på forhånd kender det årlige antal basiskontroller.

En vis procentdel af transportørerne af foder vil blive stikprøvekontrolleret hvert år. Basiskontrollen omfatter også anden kontrol f.eks. i forbindelse med eksport eller import.

Prioriteret kontrol

Den prioriterede kontrol målrettes virksomheder med behov for særligt fokus. Virksomhederne udpeges til kontrollen i løbet af året bl.a. på basis af de hidtidige kontrolresultater.

Det kan f.eks. være virksomheder med anmærkninger ved kontrollen, som vurderes at have behov for opfølgning før næste basiskontrol, en lokal indsats med en virksomhedstype med et ekstra kontrolbehov eller kontrol på baggrund af forbrugerklager.

Kampagnekontrol

Kontrolkampagner går i dybden på afgrænsede områder, hvor det skal afklares, om der er problemer, eller ved mistanke om eller kendskab til problemer med at overholde reglerne.

Kampagnerne bliver planlagt år for år bl.a. på baggrund af praktiske erfaringer og indmeldte risici.

Analytisk kontrol

Fødevarestyrelsen udtager årligt prøver som supplement til den fysiske kontrol. Prøverne analyseres for mikroorganismer eller kemiske stoffer på Fødevarestyrelsens laboratorium eller på eksterne laboratorier. Prøver kan udtages til kontrolprojekter hvor det kontrolleres, at virksomheden og produktet overholder lovgivningen. Der kan desuden udtages prøver til overvågnings- og kortlægningsprojekter for henholdsvis at overvåge udviklingen inden for et specifikt område og indsamle viden om nye mikrobiologiske eller kemiske problemstillinger.

Kontrol af primærproducenter

Foderkontrollen af primærproducenter baseres på en årlig udpegning, hvori der indgår tilfældige og risikobaserede parametre. Konceptet betyder at fokus kan være på en specifik dyreart, på besætninger med forskellige dyrearter, på antal dyr eller sammenfald med andre kontroller (f.eks. krydsoverensstemmelse). Kontrollen er uddelegeret til Landbrugsstyrelsen, og der er en overordnet samarbejdsaf-tale og en underliggende kontrolaftale.

Kontrollen gennemføres uanmeldt og tager udgangspunkt i hygiejnereglerne for foder samt i øvrige regler for foder. Kontrollen omfatter kæden fra jord til bord – det vil sige hele bedriften, fra dyrkning af foder, til udfodring og levering af slagtedyr. Desuden udtages der prøver af foder under kontrolbesøget.

Primærproducenter og fodervirksomheder efter primærproduktionen

Fra 2022 bliver kontrol efter Foderlægemiddelforordningen udført af Fødevarestyrelsen.

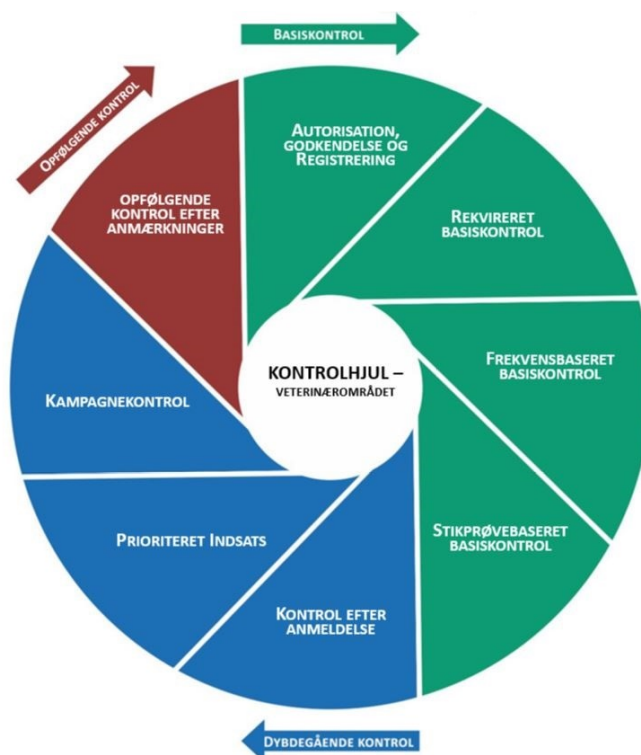
Det veterinære kontrolkoncept

Det veterinære kontrolkoncept samler Fødevarestyrelsens kontrolopgaver på veterinærområdet.

Kontrolkonceptet er illustreret i nedenstående kontrolhjul, som er inddelt i tre kontrolkategorier med tilsammen otte kontrolindsatser. De otte kontrolindsatser har hver sit formål og målgruppe, og tilsammen danner de rammen for den samlede veterinærkontrol. Det veterinære kontrolkoncept skaber grundlag for en fleksibel og helhedsorienteret kontrol, hvor prioritering mellem kontrolindsatser kan sikre, at Fødevarestyrelsen kan målrette kontrollen mod aktuelle udfordringer.

De otte kontrolindsatser fordelt på tre kontrolkategorier:

- Basiskontrol (det grønne segment) består af fire kontrolindsatser:
 - Autorisation, godkendelse og registrering
 - Rekvireret basiskontrol
 - Frekvensbaseret basiskontrol
 - Stikprøvebaseret basiskontrol
- Dybdegående kontrol (det blå segment) består af tre kontrolindsatser:
 - Kontrol efter anmeldelse
 - Prioriteret indsats
 - Kampagnekontrol
- Opfølgende kontrol (det røde segment) består af en kontrolindsats:
 - Opfølgende kontrol efter anmærkninger

Figur 1 Kontrolhjul på veterinærområdet

Basiskontrollen er forebyggende og sikrer et grundlæggende niveau af kontrol i kontrolpopulationen. Basiskontrollen omfatter fire kontrolindsatser.

1. Autorisation, godkendelse og registrering, herunder:

- Godkendelsesbesøg af visse virksomhedstyper, der holder landdyr eller indsamler, producerer, forarbejder eller opbevarer avlsmateriale af landdyr
- Godkendelse af virksomheder, der forarbejder, håndterer eller opbevarer animalske biprodukter (ABP)
- Autorisation af transportvirksomheder

Kontrolindsatsen omfatter f.eks. kontrol eller godkendelse, som er fastsat i lovgivningen og dermed er en forudsætning for, at besætningen/virksomheden lovligt kan drive erhverv inden for den pågældende branche.

2. Rekvireret basiskontrol, herunder

- Forhåndsvalidering af logbøger og returlogbogskontrol
- Offentlig kontrol med henblik på udstedelse af dyresundhedscertifikater på sendinger af levende dyr
- Salmonellaovervågning

3. Frekvensbaseret basiskontrol, herunder kontrol i virksomheder, der har faste årlige kontrolfrekvenser jf. lovgivning eller risikoberegning. Indsatsen omfatter bl.a. kontrol med:

- Animalske biproduktvirksomheder
- Akvakulturbrug
- Hundevirksomheder (hundesmileyordningen)
- Visse fjerkrævirksomheder
- Avlsmaterialevirksomheder
- Virksomheder, der beskæftiger sig med sammenbringning

4. Stikprøvebaseret basiskontrol Formålet er at opretholde et basalt kontroltryk i kontrolpopulationen og derigennem opnå en præventiv effekt af veterinærkontrollen. Sandsynligheden for kontrol øger kontrolobjekternes incitament til at overholde reglerne. Endvidere skal kontrollen i det enkelte kontrolobjekt motivere kontrolobjektet til at overholde reglerne. Desuden skal indsatsen være med til at følge den generelle regelefterlevelse i kontrolpopulationen, hvilket bl.a. vil ske ved baselinemålinger.

Fødevarestyrelsen udpeger årligt kontrolobjekter til stikprøvebaseret basiskontrol. Kontrolobjekter udpeges enten til risikobaseret eller tilfældigt (baselinemålinger).

For besætninger, dyrlæger og veterinærsygeplejersker foregår hovedparten af den stikprøvebaserede basiskontrol som risikobaseret udpegning, hvor udpegningen sker ved hjælp af risikokriterier, som bl.a. er udvalgt på baggrund af en analyse af tidligere års kontrolresultater. Analysen tager udgangspunkt i kontrol- og registreringsdata om kontrolobjekterne. I praksis betyder det, at kontrollen målrettes kontrolobjekter med størst behov for kontrol. Udpegningen sker centralt.

Som eksempel kan nævnes, at udpegningen til besætningskontrol og kontrollen af de praktiserende dyrlæger foregår ud fra risikokriterier, der fastlægges fra år til år ud fra foregående års kontrolresultater og faglige vurderinger fra medarbejdere i Fødevarestyrelsen. Relevante risikokriterier kan f.eks. være besætninger med et højt antibiotikaforbrug, en særlig produktionsgruppe (f.eks. so-besætninger) eller besætninger med tidligere sanktioner.

Samtidig anvendes indsatsen til at udføre tilfældigt udpeget kontrol, så der opnås en jævn baselinemåling, som indikerer den generelle regelefterlevelse uden påvirkning af risikokriterier. Baselinemålingen medvirker til at sikre, at alle besætninger/virksomheder oplever en vis sandsynlighed for at få kontrol fra Fødevarestyrelsen.

Stikprøvebaseret basiskontrol dækker:

- Baselinemålinger med tilfældige udpegninger (alle besætnings- og virksomhedstyper inkl. praktiserende dyrlæger, stikprøvekontrol ved på- og aflæsning og stikprøvekontrol med baggrundserklæringer).
- Risikobaseret udpegning (de fleste besætnings- og virksomhedstyper inkl. praktiserende dyrlæger, stikprøvekontrol ved på- og aflæsning og stikprøvekontrol med baggrundserklæringer). På transportområdet anvendes en risikomodel til at understøtte den risikobaserede udpegning for transport af grise.

Dybdegående kontrol er målrettet kontrolobjekter med øget behov for kontrol eller vejledning. Kontrolindsatsen anvendes også ift. virksomheder og besætninger, hvor der vurderes at være særlige risici forbundet med driften. Dybdegående kontrol omfatter tre kontrolindsatser.

1. Kontrol efter anmeldelse: Anvendes når Fødevarestyrelsen modtager henvendelser fra borgere om dyrevelfærdssager, henvendelser fra andre medlemsstater f.eks. fra Contact Point i forbindelse med transport af dyr, faglig bistand til politiet, beredskabskontroller ved mistanke om/udbrud af anmeldepligtige husdyrsygdomme, oplysninger fra samarbejdspartnere om analyseresultater m.m.

Når Fødevarestyrelsen modtager anmeldelser fra f.eks. borgere/virksomheder, følger de veterinære kontrolenheder op på anmeldelsen og udpeger eventuelt virksomheden/besætningen til kontrol.

2. Prioriteret indsats: Prioriteret indsats er målrettet besætninger/virksomheder med øget behov for dybdegående kontrol og vejledning om reglerne eller om særlige risikoområder. Det er en fleksibel indsats, der f.eks. kan målrettes opståede risici eller nye fokusområder løbende gennem kontrolåret.

3. Kampagnekontrol: Kontrolkampagner skal øge besætningernes/virksomhedernes fokus på risikoområder gennem information før, under og efter kampagnerne. Ofte inddrages branchen. Kampagnekontrollen rettes mod de aktiviteter og virksomheder, hvor risikoen og behovet for mere dybdegående kontrol og vejledning er størst.

Opfølgende kontrol er målrettet kontrolobjekter, der har overtrådt reglerne. Opfølgende kontrol omfatter den sidste af de otte kontrolindsatser "Opfølgende kontrol efter anmærkninger". Overtrædelser der udløser en anmærkning, følges op med målrettet gebyrbelagt opfølgende kontrol. Ved den opfølgende kontrol følges der bl.a. op på om virksomheden/besætningen har rettet op på den konstaterede overtrædelse. Ved en opfølgende kontrol følges der op på *alle* sanktioner, der ligger forud for kontrollen, og hvor der endnu ikke er fulgt op. Hvis der ikke er rettet op på overtrædelsen, gentages det målrettede gebyrbelagte kontrolbesøg, indtil overtrædelsen er rettet op eller virksomheden/besætningsejeren politianmeldes, jf. retningslinjerne for eskalerende myndighedsudøvelse.

Fra 1. januar 2022 blev der indført to opfølgende kontroller i det veterinære kontrolkoncept. Dette betyder at der som udgangspunkt følges op på sanktioner med to opfølgende kontroller. Hvis den opfølgende kontrol udløser en sanktion, vil det medføre, at der skal gennemføres to nye opfølgende kontroller.

Visse områder er ikke omfattet af to opfølgende kontroller, f.eks. transportområdet og gult kort ordningen.

I forbindelse med transport af levende dyr er der udviklet særlige principper for opfølgning, som ikke beskrives nærmere her.

Kontrolkoncept for dyretransporter

Kontrolkonceptet for dyretransporter følger overordnet kontrolhjulet for det veterinære kontrolkoncept, dog udløser anmærkninger kun én gebyrbelagt opfølgende kontrol. Kontrolkonceptet for dyretransporter tager højde for, at de enkelte aktører kan optræde flere steder i transportkæden og således mødes af forskellige kontrolindsatser afhængigt af, hvor i kæden aktøren befinder sig.

Analytisk kontrol

Fødevarestyrelsen udtager årligt prøver som supplement til den fysiske kontrol. Prøverne analyseres for mikroorganismer eller kemiske stoffer på Fødevarestyrelsens laboratorium eller på eksterne laboratorier. Prøver kan udtages til kontrolprojekter hvor det kontrolleres, at virksomheden og produktet overholder lovgivningen. Der kan desuden udtages prøver til overvågnings- og kortlægningsprojekter for henholdsvis at overvåge udviklingen inden for et specifikt område og indsamle viden om nye mikrobiologiske eller kemiske problemstillinger.

Landbrugsstyrelsens kontrol

Landbrugsstyrelsen udfører kontrol i henhold til den flerårige nationale kontrolplan (MANCP) og Landbrugsstyrelsens virksomhedsstrategi *"Nemt, enkelt og til tiden"*, der udløber ved udgangen af 2022, og som i 2023 vil blive erstattet af virksomhedsstrategien *"Kompetent myndighed"*. Landbrugsstyrelsen årlige målsætninger for kontrol, kundetilfredshed, udbetaling mm. fremgår af Styrelsens [*mål og resultatplan*](#).

Landbrugsstyrelsens aktiviteter i forhold til kontrolforordning (EU) 2017/625 og den flerårige nationale kontrolplan udgør kun en mindre del af styrelsens samlede opgaveportefølje samt kontrolaktiviteter. I relation til Kontrolforordningen og årsrapporten varetager Landbrugsstyrelsen kontrol af økologiområdet og kontrol af plantesundhedsområdet samt udfører pesticidkontrol hos erhvervsmæssige brugere og visse kontroller af foder og primærproducenter.

Landbrugsstyrelsen udfører kontrol af foder og fødevarerhygiejne hos primærproducenter samt mærkning og registrering af dyr på vegne af Fødevarestyrelsen, der er den kompetente myndighed på dette område. Derudover fører Landbrugsstyrelsen pesticidkontrol hos erhvervsmæssige brugere på vegne af Miljøstyrelsen, der er kompetent myndighed på dette område. Samarbejdet med de øvrige styrelser fremgår af formelle samarbejdsaftaler og skaber i øvrigt faglige synergieffekter, da Landbrugsstyrelsens kontrol af Krydsoverensstemmelsesregelkomplekset (KO) også inkluderer kontrol af bl.a. dyrevelfærd og pesticidbrug.

Landbrugsstyrelsen udtrækker ansøgere til bl.a. KO-kontrol på baggrund af en risikovurdering. Dette gøres med henblik på at sikre en effektiv kontrol.

Kontrol af pesticidanvendelse (Miljøstyrelsen er kompetent myndighed)

Landbrugsstyrelsen foretager dialogbaseret kontrol hos de professionelle brugere af plantebeskyttelsesmidler. Der føres kontrol med opbevaring og anvendelse af plantebeskyttelsesmidler i bl.a. landbrug, gartnerier, planteskoler, golfklubber, maskinstationer og på offentlige arealer.

Landbrugsstyrelsen gennemførte i 2022 644 pesticidkontroller hos erhvervsmæssige brugere af plantebeskyttelsesmidler. Antallet af gennemførte kontroller har i de sidste år varieret en del pga. bl.a. COVID-19 epidemien og omlægning af kontrolåret, men ligger nu på et niveau på omkring de 650.

384 af kontrollerne gennemført i 2022 er blevet gennemført sammen med Landbrugsstyrelsens kryds-overensstemmelseskontroller, hvor der samtidig føres kontrol med landbrugere, der har søgt landbrugsstøtte. Det vil sige, at der både er blevet gennemført en fuld KO-kontrol og en fuld kontrol med plantebeskyttelsesmidler på hver bedrift.

Fiskeristyrelsens kontrol af hygiejne m.v.

Fiskeristyrelsens opgaver i forhold til kontrolforordning (EU) 2017/625 og den flerårige nationale kontrolplan udgør en mindre del af styrelsens samlede opgaveportefølje. Fiskeristyrelsen udfører de delegerede kontrolopgaver på fødevarerområdet i henhold til forordning 2017/625 og den flerårige nationale kontrolplan (MANCP).

Kontrollen er risikobaseret, sker uanmeldt og udføres i forbindelse med, at der udføres fiskerikontrol. Vurderingen af risiko ud fra et fødevaremæssigt synspunkt kan være anderledes end den rent fiskerimæssige vurdering. Der udvælges derfor også fartøjer og virksomheder, hvor styrelsen i det sidste kvartal har registreret, at man ikke lever op til de fødevareregler, som styrelsen kontrollerer.

Fiskeristyrelsen udfører hygiejnekontrol af fisk frem til og med første salg af fisk landet til konsum. Kontrollen omfatter primærproduktion på fartøjerne, herunder fartøjers indretning og håndteringen af fisk ombord. Hygiejnekravene kontrolleres også ved landinger og ved transport samt på virksomheder i land (primært auktioner og samlecentraler). For to-skallede bløddyr udføres der hygiejnekontrol frem til første salg, samt kontrol med at fiskeriet overholder krav for algeovervågning. Derudover fører styrelsen kontrol med, at der ikke fiskes eller omsættes fisk fra områder med fiskerirestriktioner grundet kemisk forurening.

Fiskeristyrelsen har et mål om at gennemføre hygiejnekontrol af 10 pct. af de konsumfisk, der landes i Danmark, og 5 pct. administrativ kontrol af de registreringsdokumenter, der udarbejdes ved fangst og høst af to-skallede bløddyr. De mål indgår i samarbejdsaftalen med Fødevarestyrelsen om kontrol af henholdsvis fisk og to-skallede bløddyr.

I 2022 er de aftalte mål for kontroltryk overholdt. I 2022 blev der landet 220.245 tons fisk til konsum i Danmark. Fiskeristyrelsen har udført hygiejnekontrol for 36.116 tons, hvilket svarer til 16,4 pct. af de landede mængder. Kontroltrykket for fødevarerhygiejne på fisk (før første salg) ligger dermed lidt højere end i 2021, hvor det var på 14,4 pct. Der er i 2022 sket administrativ kontrol med registreringsdokumenter for to-skallede bløddyr ved 5,7 pct. af de 1.803 landinger, der har været i løbet af året. I 2021 skete der administrativ kontrol af 5,2 pct.

Fiskeristyrelsen har i 2022 givet sanktion for overtrædelse af fødevarereglerne i ti tilfælde. Der er tale om én overtrædelse af reglerne for fiskerirestriktioner grundet kemisk forurening, én overtrædelse af reglerne om åbne produktionsområder jf. algeovervågning og otte overtrædelser af hygiejnereglerne for fisk.

Miljøstyrelsens kontrol af forhandlere af pesticider

Miljøstyrelsens kontrol jf. kontrolforordning (EU) 2017/625 omfatter kontrol af forhandlere af pesticider. Forhandlerkontrollen med pesticider i 2022 indgår som en del af regeringens sprøjtemiddelstrategi 2022-2026. Forhandlerkontrollen gennemføres løbende gennem året af Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion og omfatter kontrol hos producenter, importører og forhandlere af pesticider. Forhandlerkontrollen er med til at sikre, at det kun er godkendte og lovlige pesticider, der kan købes og sælges i

Danmark. Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion fører systematisk kontrol med forhandlere af pesticider, der sælger midler til erhvervsmæssige brugere. Forhandlerne, der sælger de meget giftige bekæmpelsesmidler, får besøg hvert eller hvert andet år, afhængigt af hvad kontrollen har vist året før. Derudover prioriteres kontrollen gennemført på områder/hos virksomheder, hvor der ud fra tidligere erfaringer er størst sandsynlighed for overtrædelser. Kontrollen med forhandlere af pesticider til private brugere gennemføres som en stikprøvekontrol.

2. Foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at den flerårige nationale kontrolplan fungerer effektivt, herunder håndhævelsesforanstaltninger og resultaterne af sådanne foranstaltninger

2.1 Intern Audit

I 2022 har Intern Audit gennemført tre interne audits. De tre audit omhandlede henholdsvis Sporbarhed – fra gård til gaffel, kontrol af salmonella i konsumægbesætninger og kontrol og mærkning af fødevarer – vildledning og svindel. Resultaterne af auditene viser, at Fødevarestyrelsen generelt lever op til kontrolforordning (EU) 2017/625. Der er ved hver af auditene fundet enkelte områder, hvor Intern Audit har anbefalet, at kontrollen kan forbedres og udvikles.

2.2 Fødevarer og fødevaresikkerhed – integritet og sundhed

Fødevarestyrelsen

Fødevareforlig 4

I oktober 2018 blev Fødevareforlig 4 vedtaget. Der er tale om en bred politisk aftale om rammerne for de følgende fire år (2019-2022) på fødevarerområdet i forhold til kontrol, mikrobiologi, selvbetjeningsværktøjer og svindel. Fødevarestyrelsen arbejder inden for disse rammer med en række projekter.

Fødevarestyrelsen påbegyndte implementeringen af indsatserne på kontrolområdet i 2020. I 2021 og 2022 arbejdede fødevarerkontrollen videre efter det nye Fødevareforlig 4-kontrolkoncept. En stor del af basiskontrollen er blevet mere målrettet virksomhedernes individuelle kontrolbehov ved brug af en kontroludpegningsmodel. Sanktionsprocenten er signifikant højere i virksomheder med størst kontrolbehov sammenlignet med en baseline, hvor virksomheder er udvalgt tilfældigt.

Digitale løsninger og selvhjælpsværktøjer

Som følge af Fødevareforlig 4 har Fødevarestyrelsen endvidere fokus på at optimere og udvikle digitale løsninger og selvhjælpsværktøjer til fødevareraktiviteter.

Fødevarestyrelsen har lanceret en ny digital opstartspakke samt forenklet forskellige processer og produkter på fvst.dk, der føder ind i brugerrejsen 'opstart af virksomhed'. Det drejer sig bl.a. om, hvilke minimumskrav der er til opstart af virksomhed og forenkling af indhold inden for egenkontrol og risikokoanalyse. Der er både blevet arbejdet med indhold og lavet små film til områder, som kunderne har svært ved at forstå og at handle efter.

For at komme helt i mål med brugerrejsen for 'opstart af virksomhed', arbejder Fødevarestyrelsen på at implementere en ny og mere brugervenlig digital registreringsløsning.

Fødevarestyrelsen har ligeledes været opmærksom på at skabe sammenhæng mellem den analoge og digitale brugerrejse således at velkomstpjece, informationsmøder, starthjælpsbrev og den digitale opstartspakke nu hænger sammen. Desuden lancerer Fødevarestyrelsen en ny hjemmeside i 2023, som skal gøre det nemmere at finde og forstå indhold.

Derudover arbejder Fødevarestyrelsen med udviklingen af to selvhjælpsværktøjer. Et digitalt værktøj til risikohåndtering i fødevarevirksomheder, der beskriver fødevaresikkerhedsmæssige problemer og retningslinjer til sikker håndtering og et digitalt værktøj, som kan hjælpe virksomhederne med at fastlægge sikre opbevaringstemperaturer, og som samtidig er dokumentation for, at fødevaresikkerheden er på plads.

Mikrobiologi

Fødevarestyrelsen har ligeledes i regi af Fødevareforlig 4 en fokuseret indsats over for fødevarebårne virus. Der er i samarbejdet med DTU udarbejdet en risikoprofil for fødevarebårne virus, der er udviklet og implementeret analysemetoder og kontrolpersonale er uddannet. En fokuseret oplysningsindsats overfor madprofessionelle og forbrugere afsluttes i forligsperiodens sidste år (2022 og 2023). Indsatsen skal opfylde ét af de strategiske mål om, at færre bliver syge af maden.

Svindel

Fødevarestyrelsen har desuden gennemført indsatser over for ulovlig indførsel, brodne kar, svindel og ulovlig nethandel.

Kødkontrollen

Kødkontrollens kerneopgave er at sikre fødevaresikkerhed, dyrevelfærd og dyresundhed. Kødkontrollen kontrollerer, at der kun slagtes raske dyr, og at den slagtemæssige håndtering af disse dyr sker på en måde, der gør dem egnet til konsum.

Kødkontrollen har et fortsat fokus på at sikre både kvalitet og bemanding. Kødkontrollen har derfor i 2022 arbejdet med tre fokusområder som grundlag for prioritering af det fremadrettede arbejde og indsatser. De tre områder er forankret i Fødevarestyrelsens overordnede strategi og afspejles i den fælles brancheindsatsplan for Kødkontrollen:

- Attraktiv arbejdsplads
- God forvaltningskultur
- Effektiv implementering

I 2022 har Kødkontrollen ved arbejdet med strategierne bl.a. arbejdet på at videreudvikle ledelsesinformation, der skal give de lokale enheder bedre muligheder for overvågning af og opfølgning på kvalitetsudfordringer og dermed styrke kvalitet og ensartethed i Kødkontrollen. Indsatsen ift. ensartethed sker på tværs af Fødevarestyrelsen, bl.a. ved en omorganisering af direktionens ansvarsområder. I Kødkontrollen samarbejdes tæt med fagkontorer, særligt Kontrol og Forvaltning, for at sikre ensartethed.

Der er fortsat behov for dyrlæger og tilsynsteknikere til at varetage Kødkontrollens kerneopgave og sikre kvaliteten, og Kødkontrollen har derfor igangsat uddannelsesforløb for at uddanne nye tilsynsteknikere og øget rekrutteringsindsatsen rettet mod dyrlæger. Kødkontrollen har endvidere udviklet standarder for fysisk arbejdsmiljø for at sikre en attraktiv arbejdsplads.

Kødkontrollen har i 2022 deltaget i kontrolkampagner og prioriterede indsatser sammen med den øvrige del af Fødevarestyrelsen, ligesom Kødkontrollen også indgår i arbejdet med Fødevarestyrelsens nye beredskabsinitiativer. I 2023 vil Kødkontrollen fortsat have stort fokus på at sikre kvaliteten. Der er igangsat en særlig indsats for at styrke kvaliteten af kontrollen på de små slagtehuse, og arbejdet med dette fortsætter i 2023.

Årsplan for kontrolkampagner

Fødevarestyrelsen bruger agile processer til at planlægge, hvilke kontrolkampagner der skal gennemføres indenfor et år og til at detailplanlægge de enkelte kontrolkampagner, som sker i form af projektarbejde. De agile processer anvendt til planlægningen har fokus på at bringe mennesker, processer, tid og sted sammen, hvilket fungerer meget tilfredsstillende.

Gennemførte kontrolkampagner på fødevarerområdet

I 2022 blev der udført 14 kontrolkampagner på fødevarerområdet ([Fødevarekontrolkampagner 2022](#)).

De 14 kampagner er beskrevet herunder.

Færre syge af fødevarebårne virus

Som led i Fødevarestyrelsens strategi og mål om, at færre mennesker skal blive syge af maden, har Fødevarestyrelsen iværksat en helhedsindsats overfor fødevarebårne virus i perioden fra januar 2019 til december 2022.

Som et led i indsatsen gennemførte Fødevarestyrelsen i 2021 en kontrolkampagne, som skulle være med til at afdække, i hvor stort et omfang virksomhederne kender til smitteveje for virus – ikke bare norovirus, men også andre virus, som smitter via fødevarer.

Der blev givet få sanktioner i kontrolkampagnen, hvilket var forventeligt i en kampagne, der har fokus på vejledning og kontrol af gode arbejdsgange. Spørgeskemaundersøgelsen viste, at:

- Der fortsat er mange køkkenmedarbejdere i fødevarevirksomheder, der mangler viden om norovirus, herunder smitterisiko via syge familiemedlemmer.
- Mange virksomheder ikke har fokus på arbejdstøj som forureningskilde.
- Der i mange virksomheder ikke bliver givet tilstrækkelig relevant instruktion af medarbejderne.
- Der generelt er mange virksomheder, som ikke har procedurer for nulstilling eller for, at medarbejdere bliver hjemme i 48 timer efter symptomophør.

Der vil fremadrettet være brug for fokus på informationsindsatser overfor fødevarevirksomheder om fødevarebårne virus og på emnet ved kontrolbesøg samt i fremtidige kontrolkampagner. Dette kunne være i form af mere og målrettet informationsmateriale på Fødevarestyrelsens hjemmeside og undervisningsmateriale til brug for virksomhedsledere og undervisere ved erhvervsuddannelsesinstitutioner.

Opson XI

Projektets baggrund og formål

Der ses en stigende tendens til svindel med fødevarer og derfor deltager Fødevarestyrelsen i Operation OPSON. Operation OPSON er en international aktion rettet mod salg og produktion af forfalskede og underlødige fødevarer og er koordineret af Interpol og Europol.

Operationen har til formål at:

- beskytte folkesundheden,
- bekæmpe organiserede kriminelle grupper, der er involveret i handel med falske og underlødige fødevarer,
- styrke det internationale samarbejde,
- styrke nationalt samarbejde mellem politi og fødevaremyndigheder,
- styrke samarbejdet med private partnere fra fødevareindustrien.

I dette års projekt sås på, om der er anvendt væksthormoner i opdrættede fisk, som markedsføres på det danske marked.

Der blev udtaget 46 prøver á minimum 200 gr. ren filet fra Laksefisk, ål, sandart, kingfish, pengasius, guldbrasen (dorade), havbars, pighvar og tilapia. Prøver blev taget både fra danske hav- og dambrug og fra importerede/samhandlede fisk.

Konklusionen ud fra resultaterne er, at der ikke pt. findes fisk på det danske marked, som er opdrættet ved brug af ulovlige væksthormoner.

Kampagnens resultat må anses for værende tilfredsstillende, idet prøverne er udtaget meget bredt, og idet der ikke er fundet overtrædelser. Forbrugerne i Danmark kan således købe opdrættede fisk, uden at blive vildledt omkring væksthormoner.

Sporbarhed - opfølgning

Fødevarestyrelsen gennemførte i 2022 en kontrolkampagne med fokus på sporbarhed på fødevarer. Kampagnen var en opfølgning på kontrolkampagnen fra 2021.

Regelefterlevelsen på sporbarhed har ved tidligere indsatser vist at være generelt god. I 2021 gennemførte Fødevarestyrelsen sporbarhedskampagne målrettet specifikke varegrupper, og i 2022 blev kampagnen gentaget med henblik på opfølgning i de virksomheder, der havde fået sanktioner i kampagnen i 2021. Det var for at fastholde og forankre den viden, der var opnået i forbindelse med kampagnen i 2021. Kampagnen i 2022 var yderligere udvidet til et større antal kontroller samt til at omfatte flere brancher.

Kampagnen blev gennemført på to lovgivningsområder, "Mærkning og Information", der bl.a. omfatter regler om sporbarhed samt "Godkendelser m.v.", der bl.a. dækker over regler for registrering m.v. Erfaringer har vist, at der kan være uoverensstemmelser i sporbarhedsdokumenterne eller virksomhedens registrering, herunder CVR-nr., når sporbarhedsdokumentationen sammenholdes med virksomhedens CVR-nr.

Sporbarheden på fødevarer er afgørende for, at der kan ske en effektiv tilbagetrækning/tilbagekaldelse, hvis fødevaren er farlig. Sporbarheden er således helt afgørende for, at der kan ske hurtig opsporing af, hvilke virksomheder, der har leveret til eller modtaget fødevarer fra virksomheden. Sporbarheden er også afgørende for opsporing af smitekilden til en fødevarebåren sygdom i et produkt.

Resultater: I perioden 1. januar – 31. oktober 2022 blev der gennemført 1561 kontrolbesøg med fokus på sporbarhed og registreringer. Kontrollerne var fordelt over hele landet både i detail- og engrosvirksomheder.

Resultaterne fra kampagnen viste, at virksomhederne har godt styr på sporbarheden. 93,8 % af virksomhederne har overholdt reglerne, og regelefterlevelsen var således meget høj i kampagnen. Dette vurderes umiddelbart at hænge sammen med, at sporbarhedskontrollen har været et fokuspunkt de senere år, og den viden virksomhederne har fået ved kampagnekontrollen bliver fastholdt og forankret. Dertil kommer, at kampagnen var udvidet til at omfatte en bredere gruppe af virksomheder og ikke kun de brancher, som erfaringsmæssigt ofte mangler de nødvendige sporbarhedsoplysninger. Det var derfor forventet, at regelefterlevelsen blev højere i denne kampagne.

Der blev i forbindelse med kampagne givet indskærpelser på 65 kontroller (3,8%) på grund af manglende/mangelfuld sporbarhedsdokumentation. Der blev foretaget beslaglæggelse af fødevarer overvejende på grund af manglende sporbarhedsdokumentation på 30 kontroller (1,8%).

På kontrollerne hvor fødevarerne blev beslaglagt, blev der i overensstemmelse med Fødevarestyrelsens praksis ligeledes givet indskærpelser.

Der blev givet 4 bøder (0,2%) på grund af mangelfuld/manglende sporbarhedsdokumentation. Virksomhederne blev samtidigt med kontrollen vejledt om reglerne om sporbarhed.

I forbindelse med kontrollen af virksomhedens registreringsforhold blev der givet indskærpelser på 28 kontroller (1,8%) under lovgivningsområdet "Godkendelser m.v.". Indskærpelserne blev givet for manglende registrering, manglende registrering af ejerskifte eller manglende registrering som importør/indførsel af fødevarer eller modtagelse af varer fra en ikke-registreret virksomhed. Der blev ikke givet bøder for manglende registrering m.v.

Yderligere blev der i kampagnen foretaget en krydskontrol tilbage til leverandøren i to virksomheder. Det vil sige, at der blev udført kontrol af om sporbarhedsdokumentationen stemte overens med modtagne og afsendte varer hos de pågældende leverandører og aftagere. Ved de udførte krydskontroller, blev der givet sanktioner i begge virksomheder, en indskærpelse under lovgivningsområdet "Godkendelser m.v." og en politianmeldelse under "Mærkning og Information" for manglende sporbarhedsdokumentation.

Resultaterne for denne kampagne er blevet sammenlignet med kampagneresultaterne for 2021. Der ses en forbedrede regelefterlevelse i kampagnen i 2022, men det vurderes at hænge sammen med, at kampagnen var udvidet til at omfatte flere kontroller og flere brancher. Kampagnen i 2021 var mere målrettet mindre detailvirksomheder, herunder kiosker. Ved at kampagnen i 2022 har været udvidet til flere brancher, har de kontrollerede varegrupper også været udvidet i forhold til kampagnen i 2021.

Rengøring før opstart af produktion i engrosvirksomheder

Rengøring af især produktberørende flader i fødevarer virksomheder har stor betydning for fødevarer sikkerheden. Bakterier som *Listeria monocytogenes* og salmonella kan etablere sig i produktionsmiljøet, hvis rengøring og desinfektion ikke er tilstrækkeligt effektivt. Det er også vigtigt at få fjernet allergener ved en grundig rengøring. Det ses som en integreret del af rengøringen.

Både bakterier og virus kan blive overført fra produktionsmiljøet ved krydskontamination og udgøre en risiko for fødevarer sikkerheden. Rengørings- og desinfektionsmidler kan i sig selv udgøre en risiko, hvis de ikke bliver brugt korrekt.

Tidligere kampagnekontrol af rengøring før start af produktion har vist et stort behov for vejledning af virksomhederne. Kampagnen er derfor udvidet til også at blive gennemført i 2022.

I de seneste år har vi i Danmark set flere udbrud, som er begrundet i en husinfektion med listeria eller med salmonella. I denne kontrollkampagne vil Fødevarestyrelsen kontrollere, hvordan virksomheden sikrer, at der er rent før produktionsstart.

Kampagnen kørte efter samme principper i 2020-2022. Der er i perioden 2020-2022 foretaget 307 kontroller. Ca. 95 % gav ikke anledning til bemærkninger, mens der var bemærkninger i ca. 5%. I knap 27 % blev der ydet konkret vejledning om forhold i relation til rengøring eller vedligeholdelse.

Kampagnen viste således, at de fleste virksomheder overordnet havde gode procedurer for rengøring før start af produktion og vedligeholdelse. Der var dog behov for forbedring af procedurer i en række tilfælde. Fødevarestyrelsen har drøftet resultaterne med brancheorganisationer, som vil gøre en indsats over for medlemsvirksomheder for forbedringer af procedurer. Fødevarestyrelsen vil fortsat have opmærksomhed på virksomhedernes procedurer for rengøring og vedligeholdelse.

Ernærings- og sundhedsanprisninger på dagligvarer

Ernærings- og sundhedsanprisninger kan hjælpe forbrugerne til at træffe et veloplyst valg. Kampagnekontrollen er udført på baggrund af EU-reglerne for ernærings- og sundhedsanprisninger (anprisningsforordningen nr. 1924/2006) og fødevarerinformation (mærkningsforordningen nr. 1169/2011). Formålet med reglerne er, at forbrugerne skal kunne stole på de anprisninger, der anvendes på fødevarer vedrørende indhold af fx protein eller fiber. Hvis virksomhederne ikke har styr på disse regler, er der en risiko for, at forbrugere bliver vildledt i forhold til indtagelse af produkter, der ikke lever op til

de ernærings- eller sundhedsmæssige egenskaber, der fremhæves.

Formålet med kampagnen var at kontrollere følgende:

- Kontrollere om ernærings- og sekundært sundhedsanprisninger, der var anvendt på/i almindelige dagligvarers emballage og/eller markedsføringsmateriale blev brugt i overensstemmelse med reglerne.
- Vejlede virksomhederne om brug af ernærings- og sundhedsanprisninger.
- Undersøge om regelefterlevelsen var forbedret siden kontrolkampagnen i 2019.

Kampagnen fokuserede på at kontrollere ernæringsanprisninger, der er anvendt på almindelige færdigpakkede fødevarer (dagligvarer) samt i markedsføringsmateriale (fx skilte, hjemmesider og sociale medier). Eventuelle sundhedsanprisninger for de udvalgte produkter blev også kontrolleret.

Kampagnen blev gennemført i perioden fra 15. januar til 15. juli 2022. En tilsvarende kampagne blev udført i 2019.

Fødevarestyrelsen foretog 301 kampagnekontrolbesøg. Ved 253 kontrolbesøg anvendte virksomhederne ernærings- og sundhedsanprisninger. 33 % af de 253 kontrolbesøg resulterede i en eller flere indskærpelser, 13 % havde bagatelagte forhold og 1 % fik bøder.

Det er især brug af ikke-godkendte anprisninger, uspecifikke anprisninger samt manglende overholdelse af betingelserne for godkendte anprisninger, der er blevet indskærpet. Resultaterne for henholdsvis detail- og engrosvirksomheder viser den samme indskærpelsesprocent.

Sammenlignet med kampagnen i 2019 viser resultaterne en lavere regelefterlevelse, da der blev givet næsten dobbelt så mange indskærpelser. Desuden er færre forhold blevet vurderet som bagatelagte. Resultaterne har flere årsager, bl.a. øget fokus på digitale platforme, eskalerende myndighedsudøvelse som følge af tidligere kontrolresultater samt et mere fokuseret kontrolkoncept. Kampagnen viser også, at anprisninger i høj grad bliver anvendt på digitale platforme, hvorfor et fortsat og stigende fokus herpå er nødvendigt. Fødevarestyrelsen anvendte meget tid på generel vejledning om reglerne for ernærings- og sundhedsanprisninger ved kontrolbesøgene, fordi der generelt ikke er stor viden om emnet hos virksomhederne. Samlet set viser resultaterne, at ernærings- og sundhedsanprisninger i mange tilfælde ikke bruges i overensstemmelse med reglerne. Fødevarestyrelsen bør fortsat have fokus på kontrol af ernærings- og sundhedsanprisninger for færdigpakkede dagligvarer, for at sikre at forbrugere ikke bliver vildledt.

Analytiske kontaminanter

Denne kontrol er afrapporteret under resultater for analytisk kontrol.

Detailvirksomheders levering af animalske fødevarer til andre fødevarevirksomheder

Når en detailvirksomhed vil levere animalske fødevarer (kød, fisk, mælk, æg og produkter med indhold af disse fødevaretyper) til andre detailvirksomheder, skal det enten ske inden for rammerne af 1/3-reglen eller efter oplagringsreglen. Denne kampagne har haft fokus på detailvirksomhedernes efterlevelse af 1/3-reglen og/eller oplagringsreglen, herunder om virksomhederne var korrekt registreret og overholder betingelserne for at levere herefter. Der blev udført i alt 399 kontroller.

Kampagnen var en opfølger til kampagnen fra 2018, hvor en af de overordnede konklusioner var, at virksomhederne generelt havde et øget behov for vejledning til at forstå og overholde 1/3-reglen. Resultaterne af kontrolkampagnen fra 2022 viser, at der fortsat er behov for en informationsindsats overfor detailvirksomheder, der leverer animalske fødevarer til andre detailvirksomheder efter 1/3-reglen.

Det kan konkluderes, at der er visse virksomheder, der har svært ved at opfylde betingelserne for at kunne levere efter 1/3-reglen. Kampagnen har vist, at det er regnskabsdelen for 1/3-reglen, som virksomhederne har svært ved at efterleve. I den forbindelse kan det omvendt nævnes, at virksomhederne har haft styr på oplagingsreglen, der ikke indeholder et krav om regnskab.

Markeder og festivaler

Kampagnen havde fokus på kontrol af mobile eller midlertidige fødevarevirksomheder, f.eks. en pølsevogn, ostebil, fiskebil, foodtruck, isbil, kaffecykel eller iscykel samt telte og boder på markedspladser og festivaler. Mobile virksomheder skal som udgangspunkt være registrerede hos Fødevarestyrelsen, men nogle har dog så begrænsede aktiviteter, at de falder under bagatelgrænsen for registrering.

Kontrollen har været målrettet de steder, hvor der ikke så ofte kommer fødevarekontrol, eksempelvis ved større loppemarkeder, festivaler og andre store markeder, som f.eks. løber over en weekend. Kampagnen har skullet bidrage til at sikre, at fødevarevirksomhederne, både registrerede og uregistrerede, overholder reglerne på området. Der blev i alt udført 401 kontroller, hvoraf 252 var i uregistrerede fødevarevirksomheder.

Resultaterne af kontrolkampagnen viste, at de fleste boder er korrekt registrerede eller korrekt uregistrerede. Selvom de fleste havde styr på hygiejnen, så er der stadig plads til forbedring. Kampagnen har ikke vist, at der er bedre hygiejne i registrerede boder end uregistrerede boder.

Privates indførsel af animalske produkter fra tredjelande – fælles kontrol med Toldstyrelsen

Kampagnen blev gennemført for at styrke kontrollen med og øge de rejsendes opmærksomhed på reglerne om privat indførsel af varer med animalsk indhold fra tredjelande.

Smitsomme husdyrsygdomme som f.eks. afrikansk svinepest, mund- og klovesyge, fugleinfluenza og Newcastle disease risikerer at blive indført til Den Europæiske Union (EU) fra tredjelande (lande uden for EU), når private medbringer ulovlige animalske produkter fra deres udlandsrejse eller får ulovlige animalske produkter tilsendt. Et udbrud af smitsomme sygdomme blandt husdyr kan resultere i et milliardtab for bl.a. landbruget og fødevareindustrien og aflivning af vores husdyr. Netop på grund af denne risiko gælder der strenge regler for indførsel af visse animalske produkter fra tredjelande til EU, blandt andet er det med få undtagelser helt forbudt for private at indføre kød- og mælkeprodukter.

Kampagnen viste, at private indfører ulovlige animalske varer. Dermed er der en risiko for dyresundheden i både Danmark og EU. Dette er ikke ubekendt for Fødevarestyrelsen, da Toldstyrelsen både før, under og efter kampagnen, på Fødevarestyrelsens vegne, kontrollerer og fratager ulovlige varer fra rejsende, som ankommer fra tredjelande.

Rejsendes kendskab til gældende regler er lav. Kun godt 50% af de kontrollerede rejsende oplyste at have kendskab til gældende regler for privat indførsel, og kun 34% oplyste, at de havde set de plakater, som hænger i lufthavnene med oplysninger om gældende regler.

Transport i forbindelse med e-handel

I kampagnen var der fokus på det sidste led i transportkæden, ved levering af kølekrævende fødevarer til den endelige forbruger. Dette for at sikre, at transporten foregik forsvarligt. Det blev kontrolleret om transportørerne var korrekt registreret ved Fødevarestyrelsen og om de havde styrende foranstaltninger, som var implementeret. Der blev i alt gennemført 188 kontroller i forbindelse med kampagnen.

Resultaterne viste, at 34 (18,1 %) af transportvirksomheder fik en indskærpelse for manglende anmeldelse af væsentlige ændringer ved flytning af virksomheden, og 7 transportvirksomheder (3,7%) fik

indskærpelse for manglende registrering af virksomheden ved Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen bør derfor have et større fokus på, om transportvirksomheder er korrekt registrerede.

Fødevarestyrelsen har efter kampagnens afslutning oprettet en side på [Fødevarestyrelsens hjemmeside](#) kaldet "Registrering som transportør af fødevarer". Her kan transportører finde information om, at de skal registreres som transportør hos Fødevarestyrelsen og have et egenkontrolprogram, hvis de regelmæssigt transporterer fødevarer.

Desuden viste resultaterne, at transportvirksomhederne have styrende foranstaltninger, som var implementerede, så transporten ikke gav anledning til fødevarer sikkerhedsmæssige problemer.

Mærkning af færdigpakkede fødevarer

Kampagnen om mærkning af færdigpakkede fødevarer blev gennemført i perioden 1. juni til 31. december 2022. Formålet med kampagnen var at kontrollere og vejlede om: Mærkningens skriftstørrelse, læsbarhed, synlighed og sprog. Herudover blev der fokuseret på de obligatoriske mærkningsoplysninger, såsom varebetegnelse, nettovægt, allergenoplysning og holdbarhedsangivelser m.v.

Ved kampagnen blev der gennemført i alt 773 kontrolbesøg i fødevarevirksomheder, med hovedvægten på virksomheder, der producerer og mærker deres produkter til den endelige forbruger. Herudover blev der kontrolleret hos virksomheder med indførsel fra tredjelande eller flytning mellem medlemsstater af fødevarer, som virksomheden påfører mærkning og videresælger til den endelige forbruger.

I 11,4 % af de kontrollerede virksomheder blev der konstateret overtrædelser, som udløste én eller flere sanktioner. Indskærpelser af reglerne (91 i alt) blev givet på grund af forkerte eller manglende oplysninger, manglende fremhævelse af allergene ingredienser samt manglende mærkning på dansk. Der blev givet 11 administrative bødeforlæg, som alle blev givet for overtrædelser af allergenmærkning. I 1,4 % af kampagnekontrollerne medførte overtrædelserne af reglerne for allergenmærkning at produkterne blev vurderet til at være farlige.

Fiskeparasitter

Fødevarestyrelsen gennemførte i 2022 en kampagne med fokus på den visuelle undersøgelse for parasitter i fiskevarer samt parasitdræbende behandling af fiskevarer i fødevarevirksomheder.

Der blev udført 307 tilsyn i løbet af kampagnen og der blev konstateret 40 bagatelagtige overtrædelser. Hovedparten af de bagatelagtige overtrædelser gik på manglende udpegning af fiskeparasitter som risikofaktor i virksomhedens egenkontrolprogram, med 35 registrerede overtrædelser. De resterende overtrædelser var på manglende visuel undersøgelse af fiskeprodukter (2), frysebehandling (1) og manglende udpegning af varmebehandling som kritisk kontrolpunkt (2).

Kampagnen viste, at fødevarevirksomhederne generelt er opmærksomme på den visuelle undersøgelse af fiskeprodukter, mens det halter mere med udpegningen af fiskeparasitter som risikofaktor. Dette tyder på, at der ikke er helt så stor opmærksomhed på at sikre drab af "usynlige" parasitter, som der er på at fjerne synlige parasitter. Der blev desuden identificeret et segment af serveringsvirksomheder, der har stor fokus på råvarekvalitet, men havde ikke kendskab til fryse- og varmebehandlingsbestemmelserne.

Kampagnen har bidraget til en større opmærksomhed på fiskeparasitområdet hos fødevarevirksomhederne, og flere branchekoder er blevet opdateret på baggrund af kampagnen.

Kontrol af mikrobiologiske kriterier

Kampagnen, der omfattede 252 kontrolbesøg, blev gennemført i engros- og engros med detail-virksomheder, der fremstiller relevante fødevarer, omfattet af de mikrobiologiske kriterier. Kampagnens formål var at kontrollere, at virksomhederne udtager og analyserer prøverne korrekt, herunder bruger et laboratorium, som opfylder de fastsatte krav. Dette er for at verificere, at virksomhederne overholder de mikrobiologiske kriterier i deres produkter. Fødevarestyrelsen skal derudover føre kontrol med, at virksomhederne reagerer på utilfredsstillende resultater.

Kampagnen viste, at virksomhederne generelt havde en regelefterlevelse på 93,3 %, hvilket betragtes som acceptabelt. Kampagnen viste endvidere, at der fortsat er behov for fokus på, hvorvidt prøveplaner er dækkende for den aktuelle produktion, at der udtages det korrekte antal prøver, at virksomhederne har implementeret procedurer for opfølgning på utilfredsstillende analyseresultater samt at virksomheder, som udtager samleprøver sikrer sig, at det analyserende laboratorium har den fornødne dokumentation for at undersøgelse af samleprøver ("pooling") ikke medfører tab af metodens følsomhed i forhold til undersøgelse af enkeltprøver.

Buffet

Fødevarestyrelsen gentog i 2022 en kontrolkampagne med fokus på fødevarevirksomheder, som har à la carte servering i løbet af ugen og omstiller til buffet i weekenden og ved særlige arrangementer.

Da der typisk er flere, som går ud og spiser i weekenden, stiller det større krav til virksomhedens håndtering i køkkenet samt håndtering af både buffet og à la carte servering sideløbende.

Fødevarestyrelsen har udført 603 kontroller i perioden 1. oktober til 31. december, med virksomheder som har haft buffetservering.

Kampagnen viste at der overordnet er en god regelefterlevelse blandt virksomhederne med buffetservering. Af kampagnens 603 tilsyn er der i 25 tilfælde givet sanktioner, hvilket giver en regelefterlevelse på 96%. Sammenlignet med den tidligere kampagne på området fra 2017, hvor regelefterlevelsen var på 95%, kan man fortsat konkludere en god regelefterlevelse.

Sanktionerne, som er givet ved kampagnetilsynene, er primært givet under lovgivningsområdet "Håndtering af fødevarer", især for temperaturoverskridelser, kontaminering af fødevarer og håndvaskefaciliteter. Disse områder var ligeledes de mest sanktionerede områder i kampagnen i 2017, hvorfor det giver mening fortsat at have fokus på vejledning omkring buffethåndtering og evt. gentage kampagnen i fremtiden.

Synlige fødevareledere i virksomheder

Ansvarlig ledelse i aktive fødevarevirksomheder er en forudsætning og et krav for at drift og aktiviteter i fødevarevirksomheder kan foregå efter gældende regler i fødevarelovgivningen.

Kampagnen havde fokus på at kontrollere om der i registrerede virksomheder fandtes en ansvarlig ledelse, som kendte til virksomhedens drift herunder regler for sporbarhed og tilbagetrækning.

I kampagneperioden har Fødevarestyrelsen kontrolleret 52 udvalgte fødevarevirksomheder. Fødevarerejseholdet har på baggrund af dybdegående kontrol afdækket manglende ansvarlig fødevareledelse i 42 fødevarevirksomheder. I samtlige af disse virksomheder ses overtrædelser indenfor lovgivningsområderne, Godkendelser, Sporbarhed, Hygiejneforhold og Egenkontrol. Det er et problem og Fødevarestyrelsen tager det med i sin generelle trusselsvurdering på svindelområdet og informationerne vil således indgå i den efterfølgende kontrolplanlægning.

Kampagnen blev gennemført af Fødevarerejseholdet.

Fiskeristyrelsen

Hygiejnekontrol med fisk frem til første salg

Fiskeristyrelsen har i 2022 indført en ny kvalitetssikring af kontrollen, dette består af et løbende ledelsestilsyn på alle primære kontrolområder i styrelsen, herunder også for hygiejnekontrol. Ledelsestilsyn med f.eks. hygiejnekontrol fungerer som en supervision af medarbejderne, og samtidig giver lederne en tværgående afrapportering fra tilsynene. På baggrund af den tværgående afrapportering evaluerer man, om den fælles instruks eller andet grundlag for udførelse af hygiejnekontrol bør justeres.

Fiskeristyrelsen har i 2022 gennemført en kontrolkampagne på hygiejneområdet. Kampagnen forløb fra september til november 2022 og var rettet mod primærproduktionen på fartøjerne og deres håndtering af fisk. Kampagnen viste, at hygiejneniveauet ombord på de danske fartøjer generelt er højt, både når det gælder rensning og isning af fisk, samt hygiejneniveauet for faciliteterne ombord. Kampagnen viste dog også, at når der er mangler, handler det oftest om manglende vedligehold eller rengøring af kontaktflader ombord på fartøjerne. Næste kampagne vil derfor have dette som fokusområde.

2.3 Udsætning i miljøet af GMO'er med henblik på fødevare- og foderproduktion

Der er ingen GM-afgrøder, der er tilladt til kommerciel dyrkning, og der er ikke anmeldt forsøgsudsæt i Danmark under Direktiv 2001/18/EF. Derfor er der ikke gennemført kontroller med kommerciel dyrkning af GM-afgrøder og af forsøgsudsætninger.

2.4 Foder og fodersikkerhed

Fødevarestyrelsens kontrolkampagne 'Hygiejnisk håndtering af foder – restprodukter fra fødevarer', som startede i november 2020 er ikke endeligt afsluttet i skrivende stund. Kampagnen satte fokus på virksomhedernes håndtering og opbevaring af de fødevarer, som omklassificeres og markedsføres til foderanvendelse. Efterlevelse af tilknyttede foderregler bidrager til, at fodersikkerheden og dyresundheden ikke bringes i fare. Kampagnen er dermed også del af Fødevarestyrelsens forebyggende indsats mod overførsel af smitsomme husdyrsygdomme. En samlet præsentation af kampagnens resultater rapporteres i årsrapport for 2023.

2.5 Dyresundhed

Beredskabskontrol af husdyrsygdomme

Kontrol der udføres f.eks. i besætninger i forbindelse med mistanke om eller overvågning af smitsomme husdyrsygdomme og zoonoser.

Afrikansk svinepest

Den forebyggende indsats mod afrikansk svinepest (ASF) i Danmark er styrket gennem udryddelse af vildsvin i den danske natur, opførslen af et vildsvinehegn ved den dansk-tyske grænse, og ændringer i vildtskadebekendtgørelsen, så vildsvin lettere kan nedskydes. Naturstyrelsen har endvidere intensiveret indsatsen i Sønderjylland, og der er udviklet en app-løsning til rapportering af observationer af levende vildsvin og fund af døde vildsvin. Resultat af de samlede indsatser er, at der ikke længere er en vildtlivende bestand af vildsvin i Danmark. Til sammenligning var vurderingen i 2017, at der var 100-150 fritlevende vildsvin.

Genoptagelse af minkproduktion i Danmark

Det midlertidige forbud mod hold af mink udløb den 31. december 2022. Fra 1. januar 2023 er minkproduktionen i Danmark genoptaget. Beslutningen blev truffet på baggrund af risikovurderinger fra

sundhedsmyndighederne og Dansk Veterinær Konsortium ved genoptagelse af minkproduktionen for så vidt angår COVID-19 smittebelastningen i befolkningen og for sundhedssystemet. Betingelserne for at genoptage minkproduktionen er, at der implementeres et omfattende overvågningsprogram for COVID-19 samt udvidede smittebeskyttelsesforanstaltninger i virksomhederne med henblik på at undgå at få smitte med COVID-19 bragt ind til minkene.

Fødevarestyrelsen vil sammen med sundhedsmyndighederne revurdere tiltagene i løbet af foråret 2023.

Udbrud af kontagøs equin metritis (CEM) i Danmark 2022

Danmark havde i 2022 tilfælde af infektion med *Taylorella equigenitalis*, som er årsag til *kontagøs equin metritis* (CEM) hos heste. I 2022 blev CEM påvist hos i alt 59 heste i Danmark, heraf 16 hingste, 38 hopper og 5 vallakker. Hovedparten af de smittede tilfælde ses blandt islandske heste og fjordheste. Det nuværende udbrud begyndte i 2019, hvor 2 hingste blev konstateret smittet. I 2020 og 2021 blev *T. equigenitalis* påvist hos hhv. 106 og 87 heste. CEM er tidligere forekommet sporadisk i Danmark.

Hingste, som blev påvist smittet med *T. equigenitalis*, blev sat under offentligt tilsyn (OT) af Fødevarestyrelsen. OT indebærer, at hingsten påbydes sat i behandling. Hingsten må ikke indgå i avlen, før den er konstateret negativ for *T. equigenitalis* ved opfølgende undersøgelse, hvorefter OT ophæves. Fødevarestyrelsen skal informeres om hopper, som kan være blevet udsat for smitte i den relevante avlssæson, således at der kan ske smitteopsporing. Inficerede hopper pålægges ikke OT, men mange hoppeejere lader deres hopper behandle, hvis infektionen påvises.

Af de 16 smittede hingste er 8 fundet fri for infektion med *T. equigenitalis* efter behandling, mens én er blevet aflivet.

På baggrund af udbrud i 2021 og 2022 bliver der igen i 2023 i dele af hesteavlbranchen forberedt forebyggende kontrol af CEM inden avlssæsonen.

Udbrud med højpatogen fugleinfluenza

Sæsonen 2021/2022

Efter en kort pause vendte fugleinfluenzaen tilbage i efteråret 2021, sandsynligvis introduceret med trækfugle fra Rusland. Denne gang var det typen H5N1, der dominerede, men også sidste sæsons sytype H5N8 blev konstateret, hvilket tyder på at virus fra sæsonen 2020/2021 er vedblevet med at cirkulere i Europa. I alt blev der i efteråret påvist højpatogen fugleinfluenza i 54 dødfundne vilde fugle. Det første udbrud af højpatogen fugleinfluenza i fjerkræ i sæson 2021/2022 blev konstateret den 1. november 2022. I alt blev der konstateret 11 tilfælde af højpatogen fugle influenza i fjerkræ og fugle i fangenskab i sæson 2021/2022, hvoraf 6 udbrud blev konstateret i 2022.

Udbruddene blev håndteret jf. Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/687. Der blev oprettet en 3 km beskyttelseszone og en 10 km overvågningszone omkring hver smittet besætning. Alle fjerkræ/fugle i besætningerne blev aflivet, og besætningerne blev rengjort og desinficeret.

Fødevarestyrelsen indførte den 1. november 2021 igen krav om overdækning af fjerkræ og andre fugle med enten fast tag, net eller tråd for at forhindre kontakt til vilde fugle. Mindre hønsegårde var undtaget kravet om overdækning. Ænder og gæs var også undtaget dette krav, såfremt de etablerede alternative effektive afværgeforanstaltninger overfor vilde fugle. Desuden blev der indført forbud mod samlinger og skuer med fjerkræ og andre fugle. Fødevarestyrelsen iværksatte i 1. kvartal 2022 en prioriteret indsats, hvor kravet om overdækning blev kontrolleret i besætninger med ænder og gæs. Denne kontrol indsats viste en god regelefterlevelse. Kravet om overdækning blev ophævet igen 4. maj 2022.

Sæson 2022/2023

Det første udbrud af højpatogen fugleinfluenza i fjerkræ i sæsonen 2022/2023 blev konstateret den 28. oktober 2022. H5N1 var den dominerende type i denne sæson. På nuværende tidspunkt, er der konstateret 7 udbrud i sæsonen 2022/2023, heraf er 3 blev konstateret i 2022. I denne sæson bliver der fortsat påvist højpatogen fugleinfluenza i hele landet.

Udbrud i besætninger blev håndteret jf. Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/687. Der blev oprettet en 3 km beskyttelseszone og en 10 km overvågningszone omkring hver smittet besætning, og alt fjerkræ/fugle i besætningerne blev aflivet. Efterfølgende blev besætningerne rengjort og desinficeret.

Fødevarestyrelsen indførte den 21. november 2022 igen krav om overdækning af fjerkræ og andre fugle med enten fast tag, net eller tråd for at forhindre kontakt til vilde fugle. Fødevarestyrelsen justerede i efteråret 2022 strategien for overdækning af fjerkræ og andre fugle. Som tidligere var mindre hønsegårde undtaget kravet om overdækning, samt ænder og gæs såfremt de etablerede alternative effektive afværgeforanstaltninger overfor vilde fugle. Justering af strategien betød også, at faglehold med fugle i fangenskab også var undtaget overdækningskravet, såfremt fagleholdet bestod af færre end 100 fugle.

Desuden blev der indført forbud mod samlinger og skuer med fjerkræ og andre fugle. Modsat tidligere, var det muligt at søge om tilladelse til afholdelse af samlinger og skuer, såfremt der kun deltog fugle fra faglehold med fugle i fangenskab med færre end 100 fugle, og at disse faglehold ikke havde direkte eller indirekte kontakt til fjerkræ.

Fugleinfluenza i de vilde fugle

Modsat tidligere år, oplevede Fødevarestyrelsen i 2022, at finde højpatogen fugleinfluenza i de vilde fugle hele året. I 2022 blev der i alt konstateret højpatogen fugleinfluenza i 202 dødfundne vilde fugle. I sommeren 2022 skulde mange døde suler i land langs hele den europæiske vestkyst, herunder i Danmark, som følge af et stort udbrud i en koloni af suler i Skotland.

Forekomst af fugleinfluenza i vilde fugle i Danmark overvåges og situationen kan følges på <https://ai.fvst.dk/>

Højpatogen fugleinfluenza i ræve

D. 2.1.2023 blev der konstateret højpatogen fugleinfluenza af typen H5N1 i en voksen ræv og 3 rævehvalpe, fundet henholdsvis 17.01.2022 på Djursland og d. 28.04.2022 i Odder. I alt er 19 vildtlevende ræve fundet i perioden januar til november 2022, testet for højpatogen fugleinfluenza, hvoraf kun de 4 ræve er testet positive.

Udbrud af Newcastle disease

Den 1. juni 2022 blev der for første gang siden 2005 påvist Newcastle disease (APMV-1) i Danmark. Sygdommen blev konstateret i to duehold i hhv. Stenstrup og Stenbæksholm nær Næstved på Sydsjælland. De to duehold havde samme ejer.

Forud for påvisningen af APMV-1 var der konstateret høj dødelighed ledsaget af blandt andet neurologiske tegn og nedsat ægproduktion.

Dueholdet i Stenstrup bestod af et enkelt duehold på ca. 100 duer. Dueholdet i Stenbæksholm var beliggende i en dyrekoloni bestående af flere andre duehold samt hobbyhøns og stuefugle, i alt ca. 1000 dyr. En epidemiologisk undersøgelse konkluderede, at der var tæt kontakt mellem fagleholdene i dyrekolonien, hvorfor alle fugle blev aflivet.

Udbruddene blev håndteret jf. Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/687. Der blev oprettet en 3 km beskyttelseszone og en 10 km overvågningszone omkring de to smittede lokaliteter, hvor alle fugle blev aflivet, og der blev efterfølgende rengjort og desinficeret. Fødevarestyrelsen vurderer, at smitten skyldes direkte eller indirekte kontakt med vilde fugle.

DK-Vet har udført supplerende undersøgelser af det påviste virus. Resultatet tyder på, at der er tale om en typisk due-variant, APMV-1 med genotypen VI.2.1.1.2.2., som også er blevet påvist i duer i en række andre europæiske lande de senere år ([Kilde: Nyhed fra SSI den 20. juli 2022](#)).

I Danmark er det lovpligtigt at vaccinere erhvervsfjerkræ mod Newcastle disease. Hobbyfjerkræ og duer skal vaccineres i forbindelse med samlinger, som fx udstillinger og kapflyvninger.

Udbrud med Infektøs hæmatopoietisk nekrose virus (IHN)

Frem til første udbrud af IHN d. 18. maj 2021, havde sygdommen ikke tidligere været konstateret i Danmark. Sygdommen blev bekæmpet efter reglerne i den nye Dyresundhedslov og Kommissionens delegerede forordning (EU) 2020/689, hvilket bl.a. omfattede tømning, rengøring, desinfektion og braklægning af de smittede anlæg.

Den IHN-fri status blev ophævet d. 10. december 2021.

Inden ophævelsen af Danmarks IHN-frie status blev ophævet, blev 28 akvakulturvirksomheder godkendt som IHN-frie kompartment. Et kompartment er et en eller flere virksomheder i et geografisk afgrænset område med optimale biosikkerhedsforanstaltninger, hvor det vurderes der ikke er risiko for smittespredning af en konkret sygdom. De akvakulturvirksomheder, der er godkendt som IHN-frit kompartment, kan betragtes som IHN-frie uagtet Danmarks øvrige landestatus. Derved kan akvakulturvirksomheden få certificeret sine fisk som IHN-frie.

I 2022 fortsatte overvågningsprogrammet for IHN i henhold til artikel 3 og del III i bilag VI i forordning (EU) 2020/689. Alle godkendte akvakulturvirksomheder, som ikke var enten IHN-frie kompartment, kompartment omfattet af udryddelsesprogram for IHN eller akvakulturvirksomheder der er inficeret med IHN, fik sundhedsstatus som omfattet af overvågningsprogram for IHN. Det er frivilligt om virksomheder der er inficeret med IHN skal være omfattet af overvågningsprogrammet for IHN. Hvis de ønsker at genoptagelse i overvågningsprogrammet, så skal de tømmes, rengøres og desinficeres, samt braklægges i overensstemmelse med artikel 62-64 i forordning (EU) 2020/689.

I alt blev der konstateret smitte med IHN i 9 dambrug og 10 havbrug i 2022.

Kontrollen med øremærker og registrering i det Centrale Husdyrbrugsregister

Landbrugsstyrelsen udfører kontrollen af øremærker og registrering i det Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) i besætninger med kvæg, får og geder på vegne af Fødevarestyrelsen. Fødevarestyrelsen er ansvarlige for udpegning til kontrol samt efterfølgende sagsbehandling og sanktionering.

Kontrolfrekvensen er fastsat i en EU-forordning og minimum 3 % af alle besætninger skal kontrolleres.

Kontrol med transport af dyr

Det er vigtigt at sikre, at dyretransporter foregår på en dyrevelfærdsmæssigt forsvarlig måde. Der skal tages behørigt hensyn til dyrene, uanset om der er tale om lange transporter ud af landet eller indenlandske transporter for eksempel fra besætning til slagteri. Fødevarestyrelsens kontrol med transport af dyr omfatter bl.a. kontrol af logbøger for transporter over 8 timer, kontrol i forbindelse med syning af dyr ved flytning til andre medlemsstater og eksport til tredjelande, stikprøvekontrol ved pålæsning og aflæsning af dyr, transportmiddel og ledsagedokumenter samt kontrol på landevejene som bistand til politiet.

Fødevarestyrelsen gennemførte i 2022 to prioriterede indsatser relateret til transport af levende dyr. Der kan udføres op til 100 dybdegående kontroller om året i form af prioriterede indsatser ved transport af levende dyr.

Prioriteret indsats med fokus på pålæsningstid ved korte forsendelser, dvs. under otte timer:

- Der blev udført 70 kontroller af pålæsningstiden i forbindelse med den prioriterede indsats. Indsatsen blev udført med henblik på at vurdere, hvorvidt den pålæsningstid, der i dag lægges til grund for beregningen af en forsendelses samlede varighed, var retvisende.
- I forbindelse med indsatsen var det ved fire af tilfældene ikke muligt at gennemføre forsendelsen under otte timer som ellers planlagt. Det medførte en sanktionsprocent på 5,7 pct.
- Indsatsen viste, at den pålæsningstid, der lægges til grund for beregningen af den samlede forsendelsestid, i udgangspunktet er retvisende (ca. 30 minutter i gennemsnit for de 70 kontroller).

Prioriteret indsats med fokus på ekstreme temperaturer:

- Der blev udført 30 kontroller af temperaturovervågning og alarmsystemer på transportmidler anvendt til transport af levende dyr. Indsatsen blev udført med henblik på at vurdere, hvorvidt det kontrollerede transportmiddel havde et funktionsdygtigt temperaturovervågnings- og alarmsystem inden for transportforordningens temperaturkrav.

I forbindelse med indsatsen var der en stor andel af transportmidlerne, der ikke målte en retvisende temperatur og/eller udlæste en alarm ved overskridelse af de ydre temperaturkrav, der er fastlagt i transportforordningen. Det medførte en sanktionsprocent på 56,7 pct.

2.6 Dyrevelfærd og Veterinærmedicin

På baggrund af de seneste års kontrolresultater, blev det i 2020 besluttet at øge velfærdskontrollen med grise- og kvægbesætninger fra august 2021 til og med 2024.

Fødevarestyrelsen gennemførte i 2022 tre kontrolkampagner inden for dyrevelfærdsområdet.

Kontrolkampagne med fokus på hold af kødkvæg i vinterperioden

- I forhold til beskyttelse af dyr mod vejr og vind har Fødevarestyrelsen i 2019 tilpasset retningslinjerne for kontrol med udegående dyr om vinteren. Alle dyr skal beskyttes mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov. De nye retningslinjer indebærer et større fokus på de konkrete dyr og de faktiske vejrforhold. Kravet om beskyttelse mod vejr og vind gælder altid, men når vejret er godt, er dyrenes behov for beskyttelse mindre.
- På baggrund af en lignende kampagne i 2014 var det formålet med kampagnen
 - at informere om regler og retningslinjer for hold af udegående kvæg i vinterperioden;
 - at kontrollere, om kødkvæg sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov;
 - at kontrollere, om kødkvæg holdes under forhold, der lever op til kravene, herunder, at kalve ikke holdes permanent opbundne;
 - at kontrollere, om kødkvæg bliver passet og fodret under hensyntagen til deres behov, herunder, at de har et passende tørt leje.
- Kampagnen blev udført fra 1. januar – 31. marts 2022, og omfattede både besætningstyper med kødkvæg, som i vinterperioden blev holdt på stald (114 besætninger), som var udegående (35 besætninger) eller som var både inde- og udegående (54 besætninger). I alt 200 CHR-numre med til sammen 7736 dyr blev kontrolleret. 133 af besætningerne havde kalve.
- Information om kampagnen var i vid udstrækning kommet ud til besætningsejerne, især via landbrugspressen.
- Den samlede regelefterlevelse inden for kampagnen var 83,7 pct., svarende til en sanktionsprocent på 16,3 pct. Der var ingen signifikant forskel på regelefterlevelsen mellem besætnings typerne.

I besætninger med udegående dyr var de to hyppigst indskærpede forhold sikring af dyr mod vejr og vind, samt mangelfulde opholdsarealer (indskærpede i hhv. 11 pct. og 5 pct. af besætningerne). I besætninger med indegående kreaturer var det hyppigst indskærpede forhold mangelfulde opholdsarealer (indskærpede i 9 pct. af besætningerne).

I 3 pct. af besætningerne blev der givet indskærper, fordi dyrene ikke var fodret efter behov eller var i for dårligt huld.

Manglende opfyldelse af krav til lejeareal og strøelse til kalve under to uger var det hyppigst indskærpede forhold vedrørende kalve (4,5 pct. af kalvebesætningerne). Der blev konstateret én opbunden kalv i de kontrollerede besætninger, hvilket tyder på, at viden om reglerne er tilstrækkelig udbredt.

Kontrollkampagnen med fokus på håndtering af syge og tilskadekomne dyr i besætninger med grise

- Kampagnen har været gennemført i perioden 1. november 2021 til 28. februar 2022. Dog er slutrapporten endnu ikke færdiggjort, hvorfor resultaterne af kampagnen endnu ikke foreligger.
- Formålet med kampagnen var at kontrollere håndteringen af syge og tilskadekomne dyr i besætninger med slagtegrise og søer for på den måde at medvirke til, at dyrevelfærden forbedres.
- Fødevarestyrelsen håber og forventer, at et øget fokus på behandlingen af syge og tilskadekomne dyr fra både landmændenes og de praktiserende dyrlægers side, bidrager til bedre dyrevelfærd i besætninger med grise i form af færre syge og tilskadekomne dyr, der ikke modtager rettidig, relevant behandling.
- Derfor vil et succeskriterie være at se en forbedret regelefterlevelse på området i forhold til tidligere kampagner med lignende fokus.
- Slutrapporten forventes at foreligge medio 2022.

2.7 Planteskadedørere – beskyttelsesforanstaltninger mod dem

Anmeldelser ved mistanke om fund af karantæneskadedørere

Siden 2017, hvor den generelle anmeldepligt ved mistanke om fund af karantæneskadedørere blev indført, har antallet af anmeldelser været støt stigende. Tendensen har været godt hjulpet af ny plantesundhedsforordning med fokus på forebyggelse og bekæmpelse, der har medført, at Landbrugsstyrelsen har iværksat en række kampagner om emnet. Den øgede information målrettet borgerne har medført en løbende stigning i antallet af anmeldelser fra 9 til 233 pr. år i perioden 2017-2021. I 2022 var der dog kun 64 anmeldelser.

*Udbrud af barkbille (*Coccotrypes*) og trips (*Scirtothrips dorsalis*).*

I 2022 har Landbrugsstyrelsen håndteret flere udbrud af karantæneskadedørere i danske gartnerier eller i partier videresolgt via danske omsættere, end i tidligere år. Den stigende globale handel med planter og formeringsmateriale har bidraget til denne udvikling.

I september 2022 blev Landbrugsstyrelsen notificeret om, at et parti *Ficus microcarpa* fra et dansk gartneri var blevet tilbageholdt i Sverige efter fund af karantæneskadedøreren *Coccotrypes cardemomi*. Billen kan angribe en lang række værtsplanter og kan gøre stor skade ved angreb. Planterne blev sporet tilbage til et parti på i alt 70.000 *Ficus microcarpa*, hvor størstedelen fortsat stod i gartneriet. Planter med symptomer blev destrueret, mens øvrige planter af partiet blev sat i karantæne. Planterne blev først frigivet efter visuel kontrol suppleret med en destruktiv prøvetagning af et statistisk fastlagt antal planter, for at sikre at også latente angreb opdages. Sagen er endnu ikke afsluttet.

I oktober 2022 blev karantæneskadedøreren *Scirtothrips dorsalis* påvist i en planteprøve udtaget i forbindelse med avlskontrol i et gartneri. Også her blev planterne stillet i karantæne og behandling gennemført før planterne efter ny kontrol kunne frigives.

Andre EU-medlemsstater har derudover i flere tilfælde notificeret Landbrugsstyrelsen om partier af planter, der er videresolgt til danske grossister og efterfølgende påvist angrebet af karantæneskadedøreren *Aleurocanthus spiniferus*.

Landbrugsstyrelsens avlskontrol af planter og læggekartofler

Kontrolprocedurer og instruktion

Landbrugsstyrelsen gennemfører som udgangspunkt kontrol 2 gange om året hos operatører, der er godkendt til at udstede plantepas på planter. Hos operatører, hvor kulturvalg og/eller produktionsforhold medfører en mindre plantesundhedsmæssig risiko, samt hos producenter af læggekartofler, gennemføres der kun én kontrol.

Der arbejdes på en yderligere udvikling af den risikobaserede kontrol og i 2022 har det været muligt at registrere flere oplysninger om virksomhedernes produktion i Landbrugsstyrelsens kontrolsystem, VAKS. Samtidig arbejdes der på en Tast-selv-løsning, hvor producenterne fremover selv skal indrapportere, blandt andet hvilke kulturer de producerer og ajourføre oplysninger løbende. Den nye tast-selv-løsning vil blive implementeret i 2023.

Aktiviteter for at sikre at kontrolmyndighederne fungerer effektivt

Plantesundhedskontrollørerne er alle officielt udpeget til at udføre de kontroller, der er underlagt kontrolforordningen. For at fremme korrekt og ensartet kontrol på tværs af afdelingerne, samt udvikle plantesundhedskontrollørernes kompetencer, er der afholdt grøftekantsmøder mellem plantesundhedskontrollører, laboratoriet og fagansvarligt personale med erfaringsudveksling om specifikke plantesundhedsemner i forbindelse med avlskontrol af kartofler mv. For planteområdet har der været gennemført individuelle månedlige møder vækstsæsonen med kontrolafdelingernes tovholdere, samt enkelte fællesmøder for alle tovholderne, ligesom der er afholdt ERFA-møder. I 2022 blev der ikke afholdt ERFA-møde vedr. avlskontrol af kartofler grundet Covid-19, men møderne genoptages i 2023. Til gengæld blev der gennemført supervision for kontroller, herunder virksomhedskontrol på kartoffelområdet samt supervision af importkontrol. Deltagelse i 'Better Training Safer Food' (BTSF)-kurser indgår også som en del af den systematiske indsats for at udvikle plantesundhedskontrollørernes kompetencer. Ligeledes afholdes der årligt instruktionskurser på alle plantesundhedsrelevante ordninger.

Aktiviteter for at sikre, at operatørerne overholder reglerne

Vejledninger målrettet samtlige operatører er blevet ajourført i 2022 og er tilgængelige på Landbrugsstyrelsens hjemmeside. [Vejledning om brugen af plantepas](#) samler alle krav til plantepas på tværs af kontrolaktiviteter og [Vejledning til producenter og omsættere af planter til plantning m.m., om reglerne for plantesundhed og -kvalitet](#), beskriver hvilke regler, der er for produktion og omsætning af planter på EU's indre marked. I 2022 blev [Vejledningen om læggekartofler og avl af konsumkartofler](#) lagt på Landbrugsstyrelsens hjemmeside efter en større opdatering og omstrukturering. Dette på baggrund af ikrafttrædelsen af fire nye forordninger om kartoffelskadegørere i juli 2022. Denne vejledning samler regler for produktion og omsætning af læggekartofler både inden og udenfor EU. Ajourføringen af disse vejledninger er et vigtigt redskab i at sikre korrekt kontrolvirksomhed i 2022. Samtlige vejledninger vil løbende blive opdateret.

Med Plantesundhedsforordningens krav til operatørers kompetencer er der udviklet en elektronisk multiple-choice-system på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#), hvor operatørerne kan dokumentere, at de har minimum af de nødvendige plantesundhedskompetencer ved at besvare en række spørgsmål relateret til plantepas-systemet. I 2022 har der været øget fokus på at spørge ind til operatørernes kompetencer i forbindelse med avlskontrollen på baggrund af multiple-choice-testen. Det er hensigten, at dette testsystem løbende skal udvikles for at understøtte en yderligere professionalisering af operatørerne.

I 2022 har der ydermere været stort fokus på at sikre, at virksomhedernes data og godkendelser i kontrolsystemet er ajourførte og korrekte.

Hvis der i forbindelse med kontrollen konstateres manglende overholdelse af reglerne, vil der - afhængigt af overtrædelsen - blive givet et påbud om at få bragt overtrædelsen i orden eller i særlige tilfælde et forbud mod eksempelvis omsætning af partier af planter. I særlige tilfælde kan overtrædelse udløse en bøde. I 2022 er der udstedt påbud, samt i to tilfælde forbud mod at udstede plantepas.

Indeslutningsfaciliteter

På baggrund af ændringer i de EU-bestemmelser, som beskriver regler og procedurer for godkendelse og drift samt frigivelse af materiale fra indeslutningsfaciliteter, har Landbrugsstyrelsen fastlagt nationale procedurer for kontrollen. EU-bestemmelserne indeholder et nationalt råderum, hvor medlemsstaterne selv skal fastsætte omfang og hyppighed af kontrol med indeslutningsfaciliteter.

De nationale procedurer har Landbrugsstyrelsen implementeret i en ny vejledning og en ny bekendtgørelse.

Landbrugsstyrelsen foretager et indledende risikobaseret tilsyn med virksomhedens faciliteter, som der er ansøgt om at få godkendt som en indeslutningsfacilitet. Hyppigheden af kontrol med godkendte indeslutningsfaciliteter fastsættes på baggrund af en vurdering af den plantesundhedsrisiko, der er forbundet med materialets art og driften af indeslutningsfaciliteten.

Landbrugsstyrelsen har i 2022 auditeret og godkendt 13 faciliteter som indeslutningsfacilitet. Landbrugsstyrelsen fører således kontrol med 13 indeslutningsfaciliteter i 2022.

Landbrugsstyrelsens træemballagekontrol

Lovgivning

I december 2019 trådte Kontrolforordningen og Plantesundhedsforordningen i kraft. Det har betydet, at reguleringen er blevet implementeret og at der er lavet tilhørende [bekendtgørelse](#), [kontrolinstruks](#) og [vejledning](#) på området.

Træemballagekontrollerne

Kontrollerne af træemballage er for størstedelen udført i vinterhalvåret 2022, hvor de officielt udpegede plantesundhedskontrollører har bedst tid. Virksomhederne kontrolleres mindst én gang årligt og godkendelsesperioden løber som udgangspunkt indtil næste års kontrol. Det betyder større fleksibilitet for plantesundhedskontrollen og virksomhederne. Alle 147 tilmeldte virksomheder blev kontrolleret. Der blev fundet 1 afvigelse på en af virksomhederne.

Aktiviteter for at sikre at operatørerne indenfor træemballageaktiviteter overholder reglerne

Udover plantesundhedskontrollerne, er der løbende kommunikation med operatører, som er i tvivl om reglerne på træemballageordningen. Spørgsmålene besvares hurtigt, og det sikres at alle plantesundhedskontrollører på ordningen for træemballage får besked om relevante spørgsmål og svar, da det er med til at skærpe opmærksomheden på de områder, som der kan være tvivl om. På Landbrugsstyrelsens hjemmeside er der endvidere en FAQ, som giver svar på en række af de spørgsmål, som operatørerne typisk stiller.

Landbrugsstyrelsen kommunikerer løbende til operatørerne på træemballageområdet, når der er relevante informationer. Der er ydermere oprettet en specifik træemballagenyhedsgruppe til faglige meddelelser om træemballage. Operatørerne er blevet opfordret til at tilmelde sig denne gruppe, så de får tilsendt faglige meddelelser, som specifikt handler om træemballage og ISPM-15. En stor del af operatørerne er tilmeldt. Der er udsendt faglige meddelelser til denne nyhedsgruppe løbende og ved behov.

I 2022 har Landbrugsstyrelsen udsendt følgende faglige meddelelser til træemballageoperatørerne:

- [”Ændringer i britisk importkontrol for planter og planteprodukter efter Brexit”, 10 maj 2022](#)

- ["Alle eksportører skal med nu! - Tilbud om undervisning i brugen af TRACES NT eksportmodul", 24. maj 2022](#)
- ["Alle eksportører skal med nu! – Nyt tilbud om undervisning i brugen af TRACES NT eksportmodul", 16. juni 2022](#)
- ["Sidste undervisningswebinar inden overgang til TRACES NT eksportmodul", 5. september 2022](#)
- ["Vigtige erfaringer fra arbejdet med TRACES NT og ePhyto", 11. november 2022](#)
- ["Ny forbedret TRACES NT version 6.6.0", 25. november 2022](#)
- ["Vær opmærksom på dine muligheder for støtte, når du handler med Storbritannien", 2. december 2022](#)

[De faglige meddelelser kan findes her.](#)

En del af de faglige meddelelser til nyhedsgruppen, omhandler eksportrelaterede emner, da nogle operatører på træemballageordningen eksporterer varer på træemballage til lande udenfor EU, hvilket i mange tilfælde kræver et plantesundhedscertifikat. I 2022 har en række faglige meddelelser omhandlet IR-systemet TRACES NT til brug for eksport såvel som import.

Aktiviteter for at sikre at kontrolmyndighederne fungerer effektivt og ensartet

Der er en høj grad af samarbejde og udveksling af information om reglerne og forskellige kontrolsituationer mellem medarbejdere i administrationen og kontrolmyndigheden. Informationsudvekslingen sker ved fælles møder, telefonsamtaler, mailudvekslinger og kontrolmeddelelser. Der sker desuden tjek af kontrolrapporterne ugentligt for at kunne målrette instruktion og dialog med plantesundhedskontrollørerne.

Der er i 2022 afholdt faggruppemøder, hvor 3 plantesundhedskontrollører, samt to administrative medarbejdere, som dækker ordningen for træemballage, var til stede. Et af møderne blev kombineret med et virksomhedsbesøg, hvor den årlige kontrol blev gennemført. Møderne omhandler generelt regelgrundlaget og specifikke sager. Møderne er bl.a. med til at ensrette plantesundhedskontrollørerne.

Plantesundhedskontrollørerne udfører desuden årligt få kontroller, hvor alle plantesundhedskontrollører deltager. Det sker for at sikre udveksling af viden og ensartethed i plantesundhedskontrollen. Nogle gange deltager en ansat fra administrationen. Der afholdes årlige 2-dages instruktionskurser for plantesundhedskontrollørerne, hvor træemballage almindeligvis er med som tema, hvilket også var tilfældet i 2022.

Information og kampagner om træemballage rettet mod erhvervet og borgere

Landbrugsstyrelsen har ikke udført specifikke kampagner målrettet træemballageerhvervet i 2022. Når vi informerer om plantesundhed til borgere, indgår træemballage dog ofte, da træemballage er en vigtig kilde til spredning af planteskadegørere over landegrænser og mange borgere har kontakt med træemballage. [Der er oprettet en borgerrettet del på Landbrugsstyrelsens hjemmeside med information om træemballage.](#)

2.8 Pesticider og bæredygtig brug af pesticider, undtagen pesticid-udbringningsudstyr

Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion har en intern kontrolinstruks, som fungerer som en håndbog for Inspektionens kontrollører. Instruksen for forhandlerkontrollen opdateres inden opstart af hvert kontrolår.

I 2022 blev der indført et nationalt krav i Danmark om registreringspligt for alle distributionsled for forhandling af pesticider. Kravet om registrering vil gøre det muligt for Miljøstyrelsens Kemikalieinspektion at udføre en mere effektiv og målrettet kontrol. Registreringsordningen gør det også muligt at planlægge en målrettet vejledning om reglerne.

Landbrugsstyrelsen indledte i 2020 et tættere samarbejde med andre offentlige myndigheder herunder Miljøstyrelsen og Kemikalieinspektionen, Skattestyrelsen og Odense Kommune for at styrke kontrolindsatsen på væksthuseområdet. En væsentlig del af danske væksthuse ligger i Odense Kommune. Formålet med kontrolindsatsen er bl.a. at undersøge udbredelsen og anvendelsen af udenlandske pesticider i væksthusebranchen.

2.9 Økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter

Fødevarestyrelsen har i 2022 gennemført økologikontrollen efter forskrifterne i EU's nye økologiforordning (2018/848), der fandt anvendelse fra 1. januar 2022.

I overensstemmelse med økologiforordningen indberettes de detaljerede data om Fødevarestyrelsens og Landbrugsstyrelsens kontrol i EU-systemet *OFIS*. Man skal dog være opmærksom på, at man i Danmark ikke har uddelegeret økologificering og kontrol til separate kontrolmyndigheder eller private kontrolorganer. Det er den kompetente myndighed, Fødevarestyrelsen, som selv certificerer og kontrollerer økologiske fødevarer virksomheder, økologisk akvakultur og foder til selskabsdyr med animalsk indhold og det er den kompetente myndighed, Landbrugsstyrelsen, som selv certificerer og kontrollerer økologiske primærproducenter og forsyningsvirksomheder til landbrug. Dvs. DK-ØKO-100 står ikke for en kontrolkode af en separat kontrolmyndighed, men er kontrolkoden for Fødevarestyrelsen, som samtidig er kompetent myndighed. Det samme gælder for DK-ØKO-50, som står for den kompetente myndighed, Landbrugsstyrelsen.

Fødevarestyrelsen har i 2022 gjort brug af muligheden i økologiforordningens artikel 35 (8) for at fritage virksomheder for økologificering, når det årlige salg af uindpakkede økologiske produkter er under 5000 kg eller ikke overstiger 20.000 EURO. Der er i 2022 ikke gjort brug af muligheden for under visse omstændigheder at erstatte fysisk kontrol med administrativ kontrol, jf. artikel 38 (3).

Landbrugsstyrelsen har i 2022 gennemført 4714 fysiske kontrolbesøg hos økologiske primærproducenter og forsyningsvirksomheder. Landbrugsstyrelsen har indledt et tættere samarbejde med Fødevarestyrelsens grænsekontrol for at sikre en mere effektiv håndtering af importeret foder og foder råvarer med animalsk indhold fra tredjelande. Aftalen medfører at Fødevarestyrelsen bistår Landbrugsstyrelsen med den fysiske grænsekontrol på økologiområdet således COI og CHED-dokumenter færdiggøres samtidig.

2.10 Beskyttede oprindelsesbetegnelser, beskyttede geografiske betegnelser og garanterede traditionelle specialiteter

Kontrollen med overholdelse af varespecifikationen for de registrerede geografiske betegnelser Danablu, Esrom, Danbo og Havarti er uddelegeret til Eurofins. Kontrollen af varespecifikationen for de øvrige danske registrerede geografiske betegnelser og markedskontrollen af geografiske betegnelser varetages af Fødevarestyrelsen, og disse kontroller indgår som en integreret del af Fødevarestyrelsens kontrol på de relevante virksomheder. Kontrol af geografiske betegnelser har endvidere indgået i en række kontroller på baggrund af henvendelser fra borgere eller virksomheder, herunder udenlandske virksomheder.

3. Ændringer til den flerårige nationale kontrolplan

Den flerårige nationale kontrolplan for 2022-2026 træder i kraft den 1. juli 2023. Der er derfor ikke behov for at beskrive ændringer til den flerårige nationale kontrolplan.

4. Gebyrer eller afgifter

Fødevarestyrelsen

Information om gebyrer og afgifter der opkræves, fremgår på Fødevarestyrelsens hjemmeside:

[Betaling af afgifter og gebyrer](#)

Herudover har Fødevarestyrelsen oplysninger om gebyrer og afgifter i følgende dokument:

[Fødevarestyrelsens prislister 2022](#)

I Fødevarestyrelsens årsrapporter offentliggøres regnskab for hver gebyrordning jf. nedenstående link til årsrapport 2022.

[Årsrapport 2022](#)

I henhold til artikel 85, stk. 2, i forordning (EU) 2017/625 skal den enkelte kompetente myndighed gøre de oplysninger om gebyrer eller afgifter, der er omhandlet i artikel 79, stk. 1, litra a), artikel 79, stk. 2, og artikel 80 i forordning (EU) 2017/625, offentligt tilgængelige, dvs. oplysninger om:

- Den metode og de data, der anvendes til at fastsætte disse gebyrer eller afgifter.
 - Det kan oplyses, at de gebyrer som opkræves, skal dække de fulde omkostninger. For kontrol i engrosvirksomheder er kontrollen dog delvist gebyrafløftet. Gebyrerne dækker direkte udgifter, udgifter til transport og en forholdsmæssig del af Fødevarestyrelsens udgifter til overhead. Fødevarestyrelsens overhead omfatter bl.a. alle udgifter til ledelse inkl. direktion, økonomistyring, HR-funktioner, husleje og øvrige udgifter til lokaler, udgifter til medarbejdernes kompetenceudvikling, sekretærfunktioner, kunderådgivning, overordnet kontrolstyring og IT-omkostninger.
- Hvor stor en del af gebyrerne eller afgifterne, der finder anvendelse på hver kategori af operatører og på hver kategori af offentlig kontrol eller andre officielle aktiviteter
 - Der er vedlagt oversigt over alle gebyrer og hvem som bliver opkrævet.
 - Omkostningernes fordeling, jf. artikel 81
 - I vedlagte fil er udgifter for alle gebyrer fordelt på løn og øvrig drift.
- Identiteten af de myndigheder eller organer, der er ansvarlige for opkrævning af gebyrerne eller afgifterne.
 - Fødevarestyrelsen er den ansvarlige myndighed for opkrævningen. Det kan oplyses, at følgende organer opkræver visse gebyrer/afgifter på vegne af Fødevarestyrelsen:

[SEGES Innovation](#). Det er gebyrer for hestepas mv.

[ATP-materielkontrollen](#). Det er gebyrer i forbindelse med godkendelse og syn m.m. af transportmateriel til letfordærlige levnedsmidler.

[Mejeriforeningen](#). Det er gebyrer for ordinær kontrol af mælkeleverende bedrifter.

[Dansk Hunderegister](#). Det er gebyrer for registrering af hunde i et landsdækkende hunderegister.

Landbrugsstyrelsen

Priserne for plantesundhedskontrol mm. er beskrevet i betalingsbekendtgørelsen, der findes på dette link: [Bekendtgørelse om betaling for plantesundhedskontrol m.v.](#) Producenter og omsættere af planter betaler et årligt registreringsgebyr samt et basisgebyr pr. kontrol.

Operatorers udgifter ved at være tilmeldt ordningen findes i Bilag 5 i Bekendtgørelse om betaling for plantesundhedskontrol m.v.: [Bekendtgørelse om betaling for plantesundhedskontrol m.v.](#)

Opfølgende kontrol der foretages på baggrund af manglende overholdelse gennemføres for operatørens regning i henhold til reglerne i Kontrolforordningen.

I forbindelse med gebyropfølgningerne i 2022 blev det endnu engang konstateret, at der var ubalance på gebyret for avls- og omsætningskontrollen samt importgebyret. Derfor påbegyndtes en genberegning af gebyrerne med henblik på at sikre økonomisk balance på gebyret jf. reglerne i budgetvejledningen. Det var gebyrerne for hhv. registrering, timepris samt basisgebyret (dette er kun gældende for importen), som blev genberegnet – og dermed justeret i opadgående retning for avlskontrolgebyret og nedadgående retning for importgebyret. Gebyrjusteringen implementeres først fra 1. januar 2023.

Fiskeristyrelsen

Fiskeristyrelsen opkræver gebyr for hygiejnekontrollen. Regelgrundlaget for gebyret findes i forordning nr. 625 fra 2017, kapitel VI og satserne for gebyret fremgår af § 73-76 i 'Betalingsbekendtgørelsen' (bekendtgørelse nr. 54 af 19/01/2023). [Se link til hjemmeside om afgift for hygiejnekontrol.](#)

I Danmark opkræves gebyret hos førstegangsopkøbere af fisk. Opkrævning af gebyret sker på baggrund af førstegangsopkøbernes indberetning til Fiskeristyrelsen om køb af landet fisk. For mængder op til 50 ton betales 19,77 kr. pr. ton og for mængder herover 9,88 kr. pr. ton. For sild og makrel kan afgiften, ikke overstige 988,21 kr. pr. parti.

Satserne, der anvendes til opkrævning for den udførte hygiejnekontrol er beregnet på baggrund af et gennemsnitligt estimat over kontrollørernes tidsforbrug ved hygiejnekontrol på henholdsvis fartøjer og virksomheder, og Fiskeristyrelsens samlede udgift pr. time til afholdelse af kontroller. Indtægten fra de opkrævede gebyrer anvendes til dækning af omkostninger til kontrol ombord på fartøjer, ved landing fra fartøjer og på virksomheder på land frem til og med første salg.

Det er Fiskeristyrelsen, der er den ansvarlige myndighed for opkrævningen.

Miljøstyrelsen

Fra 2021 er gebyrordning ændret til udelukkende at dække betalingen af udgifter til at administrere selve registreringsordningen.

Gebyrordning for tilladelser til forhandling af meget giftige og giftige pesticider (plantebeskyttelsesmidler) omfatter hvert salgssted. Gebyrsatsen udgør 85. kr. pr. år for en tilladelse til salg af meget giftige eller giftige pesticider (gebyrsats er fastsat i bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen).

[Bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen](#)

Inden 1. januar 2022 skulle alle virksomheder, der i Danmark producerer, importerer, eksporterer, distribuerer, forhandler og oplagrer (herunder ompakker) pesticider, der er godkendt til professionel anvendelse, årligt lade sig registrere i Miljøstyrelsens IT-System MAB. Alle virksomhedens relevante P-numre (produktionsenheder) under virksomhedens CVR-nummer skal lade sig registrere, hvis de har aktiviteter, der vedrører pesticider. Registreringen er omfattet af et gebyr, som skal betales ved hver årlig registrering, for hver af virksomhedens relevante P-numre. Gebyrsatsen er på 85 kr. pr. år (gebyrsats er fastsat i bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen).